

Svarstė II PLJK ir PLB Seimo reikalus

Š.m. rugpjūčio 26 d. Clevelande, Union Savings banko patalpose, įvyko specialus PLB valdybos posėdis, kurį sušaukti paprašė keturi valdybos nariai: dr. H. Brazaitis, dr. Ant. Butkus, Al. Laikūnas ir Ant. Rinkūnas, pasiūlydami darbotvarkę su svarbiausiais punktais -- praėjusio PLJ Kongreso ir ateinančio PLB Seimo reikalais.

Posėdis prasidėjo 5 val. 30 min. p.p., baigėsi 2 val. naktį. Jame dalyvavo visi PLB valdybos nariai: pirm-kas St. Barzdukas, sekr. Ant. Gailiūšis, vicepir. dr. H. Brazaitis, dr. A. Butkus, Al. Laikūnas, M. Lenkauskienė, dr. V. Majauskas, dr. Alg. Nasvytis ir A. Rinkūnas. Pirmojo posėdžio dalyje, informuojantis PLJ klausimais, dalyvavo II PLJK komiteto pirm-kas R. Sakadolskis.

Pranešimus apie praėjusį PLJ Kongresą padarė M. Lenkauskienė ir R. Sakadolskis, juos papildė St. Barzdukas, M. Lenkauskienės pranešimas daugiau lietė kongreso eigą, kiek ji daugiausia iš pranešimų bei aprašymų spaudoje visuomenei buvo žinoma. Nauja buvo keletas privačių buv. kongreso dalyvių laiškų, kurie čia pat buvo paskaityti vaizduojant, kaip palankiai kongreso programa vertinama buv. jo dalyvių, grįžusių į savo kraštus užjūryje.

R. Sakadolskio pranešimas daugiau lietė pokongresinius užsimojimus. Apykaitos būslančios baigtos per porą mėnesių. Baigiamajame PLJK komiteto posėdžiui, įvyksiančiam apie š. m. spalio pabaigą, jos būslančios pateiktos tvirtinti ir perduoti PLB valdybai. Susumuojant kongreso išdavas, numatoma išryškinti jo laimėjimus ir išsiaiškinti pasitaikiusias klaidas bei netikslumus. Tada palengvintų ir patikslintų trečiojo kongreso rengėjų darbą ateityje. Be apyskaitų, pokongresiniuose darbuose numatyta išleisti keletas spaudinių. Pirmasis apimtų studijų savaitės ir stovyklos metuskaitytų pranešimų tekstus, kurie turėtų ko plačiausiai pasklisti jaunimo sluoksniuose visame pasaulyje. Antrasis leidinys žodinių tekstų ir gausiomis iliustracijomis atvaizduotų visą kongreso eigą. Trečiasis siauresnės apimties periodinis leidinys būslas lyg Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos biuletenis. Jo pirmasis numeris numatomas išleisti š. m. rugsėjo pabaigoje.

St. Barzdukas savo papildyme pareiškė, jog prieš porą dienų sužinojęs iš Finansų Komisijos pirm-ko dr. J. Kazicko, kad finansiniai kongreso reikalai sustalbanavę. Apmokėjus paskutines sąskaitas, piniginių nuostolių nebūsią, susidaręs perteklis būslas prijungtas prie išbaigtos apyskaitos apie š. m. spalio mėn. pabaigą.

Po šių pranešimų valdybos nariai pateikė pranešėjams visą eigą klausimų, kurie domino ne tik juos, kaip oficialus kongreso rengėjo PLB valdybos narius, bet plačiąją, kongreso rengimą rėmusią visuomenę. Paklausimai lietė kongreso nutarimų neskelbimą, studijų savaitės Kento universitete uždarymą, neįsileidžiant ne tik spaudos, bet ir kai kurių PLB valdybos narių, nors jų kompetencijos apimties dalykai studijų savaitės metu buvo svarstomi ir aptariami. Nemaža dėmesio buvo skirta, siekiant išsiaiškinti naujai įsteigtos Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos santykius tiek su veiklančiomis jaunimo organizacijomis, tiek su Bendruomenės jaunimo sekcijomis. Tolimesnėje klausimų eigoje buvo paliesta ir kongreso programa, jos derinimas ar nesiderinimas su greta vykstančia tautinių šokių švente ir t.t. Dalis keltų klausimų buvo čia pat išsiaiškinta. Kai kuriems ki-

TERORO ŽENKLE

Sauvalė politikoje ir... sporte

Praeitais savaitės įvykiais Muenchene sujudino visą pasaulį. Izraelio sportininkų, arabų partizanų ir vieno vokiečių policininko mirtis sukrėtė savo beprasmiškumu. Tiesa, laikantis šiame krašte paplitusios pažiūros, kad ne nusikaltėlis, bet visuomenė yra kalta už padarytą nusikaltimą, ir šioje tragedijoje būtų lengva surasti tikrą kaltininką, būtent, politinę padėtį Palestinoje. Su didžiausiomis simpatijom žydų norui turėti savo tautinę valstybę negalima teigti, kad tas noras būtų taip pat patrauklus beveik milijonui arabų, kuriems tenka būti žydų valdomiems. Už tą lengva suprasti ir tuos, kurie Muenchene įvykiuose dalyvavusiems arabams jaučia simpatijų ir juos laiko herojais. Visų pirma jie savo žygiu norėjo išvaduoti savo sebrus Palestinoje, o tam rizikingam žygiui nepasisekus, jie savo ir savo aukų mirtimi priminė pasauliui apie Palestinos arabams padarytą skriaudą.

Žinia ir taip žiūrint nebūtų teisinga viską atvaizduoti tik juodai ir baltai. Dėl Palestinos arabų likimo yra kalti ne tik žydai, bet labai didelė dalimi kaimyninės arabų

tiems, liečiantiems PLJ Sąjungą, atsakymo nerasta, nes nebuvo asmens, kuris būtų kompetingas kalbėti tos S-gos vardu. Kongresas išskėlęs tik jos suorganizavimo idėją. Visa kita paaiškėsia, kai būslas priims jos statutas, kuris tik dabar esąs pradėdamas ruošti. Lygiai taip pat liko neišsakyti, kieno patvarkymu buvęs išlaikytas studijų dienų uždarymas. Kongreso nutarimų paskelbimas nusidelsės dėl staigios JK komiteto pirmininko tėvo mirties. Tie nutarimai buvo čia pat pateikti visiems PLB valdybos nariams, tą pačią dieną išsiuntinėti mūsų periodinei spaudai. Petičijos parašai rankiojami ir toliau. Ji būslanti įteikta JT ateinančių metų pradžioje.

Informacines diskusijas jaunimo kongreso reikalu baigiant, buvo sutarta, jog PLB valdyba apgailestauja, kad ne visi jos nariai ir ne visi lietuvių spaudos atstovai buvo pakviesti į studijų dienas Kento universitete ir kad nebuvo sudarytos sąlygos JK atstovams dalyvauti tautinių šokių šventės paradede. Oficialus tautinių šokių šventės rengėjas buvo JAV LB, todėl jos pirmininkas paprašė būslas buvusią padėti išsiaiškinti.

Tolimesnėje posėdžio eigoje nutarta ateinančią žiemą siųsti PLB atstovą į Pietų Amerikos Lietuvių Kongresą. Ruošiantis ateinančiam PLB Seimui, konstatuota, jog per praėjusius penkeris metus PLB gyvenime ypatingų pakeitimų neįvyko, todėl ir Seimo atstovų skaičius turėtų pasilikti tas pats: JAV LB 45, Kanados LB 16, Seimo programai suprojektuoti komisijs (dr. Brazaitis, dr. Butkus ir dr. Nasvytis) pateikė savo projektą, kurį posėdis apysvarstė ir priėmė. Priimtos taip pat ir techninio PLB IV seimo komiteto darbo taisyklės. Šiam komitetui vadovauja dr. J. Genys, Washington, D.C.

Kitas PLB posėdis numatytas šaukti, kada bus parengtos JK apyskaitos, t.y. š. m. spalio mėn. pabaigoje. (als)

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

valstybės, kurios žaidė jų likimu savo valstybinių ir jų valdovų asmeninių ambicijų naudai. Tos valstybės, sudariusios paliaubas, toliau remia palestiniečių partizanų ar teroristų organizacijas, pavesdamos jom išspręsti uždavinį, kurį pačios, turėdamos daug daugiau jėgų, išspręsti negalėjo.

Čia verta prisiminti, kad teroro veiksmai nėra naujas reiškinys politinėje scenoje. Paprastai tai yra slegiamos mažumos desperatiškas protesto pareiškimas. Juk akstiną pirmajam pasauliniam karui davė atentatas Sarajeve! Tas karas akcentavo tautų apsišprendimo teisę, kuri vėl daugeliui Europos tautų buvo atimta po antrojo pasaulinio karo.

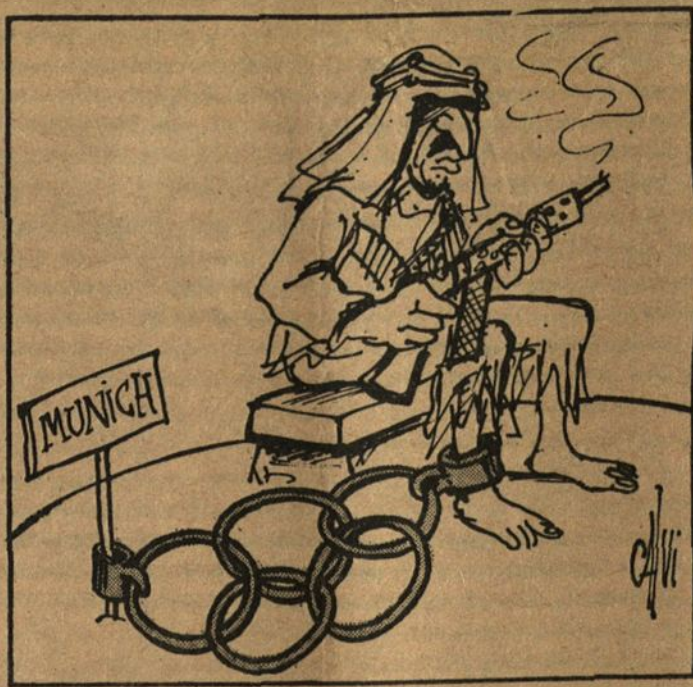
Ir šiuo metu Muenchene olimpinės žaidynės daugelis dalyvavo nepo savo pasirinkimo vėliau. Be ir čia sunku susigaudyti. Pavergtą Rytų Vokietiją, būdama tris kartus mažesne už laisvą Vakarių Vokietiją, pasiekė geresnius rezultatus! Du amerikiečių juodi atlie- tai buvo pašalinti iš

olimpinių žaidimų vi- sam gyvenimui už tai, kad nepagarbiai elgėsi grojamo jų garbei JAV himno metu. Tas nutarimas susilaukė protesto iš... amerikiečių pusės.

Ir naujas pasaulio šachmatų čempionas Bobby Fisheris per savo žaidynes Islandijoje elgėsi, švelniai tariant, savotiškai. Taip, kad net prezidentas Nixonas, į pasveikinęs telegrama, vis dėl to nepakvietė į Baltuosius Rūmus tradicinių pietų. Turbūt bijojo, kad Fisheris ir čia pasivėluos. Fisherio varomas teroras Islandijoje nekaštavo nė vienos gyvybės, nors daug ką su-nervino, bet jam atnešė piniginių naudos ir dėl to gal pateisinamas?

Arabų partizanų teroras davė progos Izraeliui bombarduoti jų sąjūdžio bazes Lebanone ir Sirijoje. Tas žygis turbūt būtų labai nepalankiai priimtas pasaulio viešosios opinijos, jei nebūtų Muenchene įvykių.

Išvadys? Gyvenimas yra nuolatinė kova, reikalaujanti vis naujų priemonių ir išdaigų. Visos pastangos ją sukaustyti taisyklėm iki šiol nueidavo niekais.

BRAZILIJOS LIETUVIŲ ŽINIOS

Vienas žymiausių lenkų žurnalistų Brazilijoje Dr. Kazimierz Sienkiewicz š. m. liepos 26 d. paskelbė platų straipsnį apie Lietuvą savaitraštyje "Lud" sąryšyje su Romano Kalanto susideginimu Kaune, pavadintą "Żywa pochodnia Litwina -- oskar za Sowiery". Būdingas šio straipsnio mintis suglausta žemiau pa-duodu:

Gegužės mėnesio riaušės Kaune buvo vienas iš patriotinių judėjimų, norint dar kartą priminti pasauliui išdavikiškos Sovietų Rusijos padarytą smurtą. Turėjo jis taip pat priminti JAV prezidentui Nixonui tuo metu besilankančiam Sovietuose, apie kenčiančios Lietuvos egzistenciją.

Baltijos valstybių kolonijos, besijungdamos dvasiniai su savo tautiečiais, birželio 11 dieną bendrai meldėsi Rio de Janeiro miesto katedroje per šv. Mišias kurias laikė vyskupas Jose Casto Pinto, asistuojamas keturių kunigų lietuvių. Prieš šv. Auką vyskupas, kunigai ir parapijiečiai, paeiliui skaitė istorines ištraukas apie Baltijos kraštų ir ypač Lietuvos kančias už geležinės uždangos. Įspūdingas buvo Estijos pastorius dalyvavi-

mas pamaldose, kuris pirma išpaunų kalba, pažymėjo religijos persekiojimą, o paskui estiškai užgiedojė patriotinę - religinę giesmę.

Rio de Janeiro vyskupas lietuviams katalikams išreiškė viltį, kad Dievo malonės dėka kenčiančiai lietuvių tautai greitai prašis laisvės aušra.

Šio religinio akto iškilnėse dalyvavo gausi ir lenkų kolonijos bei jos bažnyčios delegacija, kuriai prelatas Zenonas Ignatavičius išreiškė ypatingą padėką.

Brazilijoje vietos dienraščiai plačiai aprašė įvykius Lietuvoje ir ypatingai dienraštis "Jornal do Brasil". "Romano Kalantos savižudybė turėjo būti šauksmu į sukilimą sąryšyje su Nixono vizitu Maskvoje. Trys tūkstančiai asmenų, daugumoje studentai ir darbininkai lydėjo jauno nusizudžio palaikus ir policijos intervencija buvo sutikta šokiais "Tegyvuoją Laisva Lietuvai!" Aišku, kad tikėtai jog Nixono apsilankymas Maskvoje padės išlaisvinti Lietuvą, būtų grynai iliuzija. Tai tiesa! Tas desperatiškas šauksmas buvo išgirstas vi-vo Estijos pastoriaus dalyvavi-

(Nukelta į 6 psl.)

Dr. Juozas Bartkevičius-Bartkus V. A. Račkausko nuotrauka

DR. JUOZUI BARTKUI 75 METAI

JUOZAS JUREVIČIUS

Jaunystė

Dr. Juozas Bartkevičius-Bartkus atkeliavo į šį pasaulį prieš 75 metus, Sodeikių vienk., Šiluvos val., Raseinių apskr. Tėvai Petras ir Julija Bartkevičiai mėgo ūkininkauti, bet nuosavos žemės neturėjo, ją nuomodavo. Juozukui dar mažam būnant, tėvai persikėlė gyventi į Barsukynės vienk., Padubysio valsč., Šiaulių apskr. Vietovė buvo įdomi, žemė gera. Netoliese buvo Kiaunorių bažnytkaimis. Jaunystėje Juozukui pirmą kartą teko pamatyti didesnę miestą Kelmę, kuris tais laikais turėjo keletą šimtų gyventojų.

Juozukui augant, tėvelis ėmė mokyti iš elementoriaus abėcėlės skaityti. Deja, neilgai teko džiaugtis tėvelio meile ir pamokomis, nes 1906 m. nuo šiltinės mirė. Prie sergančio tėvelio vieną kartą buvo atvežtas gyd. Gruzdis, kuris pamokė, kaip reikia saugotis nuo šiltinės užsikrėtimo. Reikia manyti, kad tas gydytojo humaniškas patarimas atsiliepė į jauno Juozuko sielą siekti mokslo.

Po tėvelio mirties, motina su sūnumi Juozuku, vėl grįžo gyventi į Šiluvos valsč. arčiau giminių.

Tais laikais lietuviškos spaudos dar nebuvo. Žmonės kalbėdavo, kad kažkur toli Rusijoje gyvena visagalis caras, o Lietuvoje jį atstovauja urėdnikas ir kiti.

Pirmą lietuvišką laikraštį Juozukui Bartkevičiui teko matyti ir skaityti, tai buvo "Šaltinis". Kieno ir kur jis buvo spausdinamas nežinojo.

Mokslas ir išgyvenimai

Tėvui mirus, motinos rūpestis buvo, kaip nors Juozuką leisti į mokslą. Vieną žiemą mokė studentas dėdė Kostas Gorodeckas. Kitą žiemą mokė C. Petkevičaitė. Juozuko būta gabaus, nes dvi žiemos privačiai pamokintas, 1909 m. pavasarį išlaikė egzaminus į Šiaulių gimnazijoje parenčiamąją klasę. Anais lai-

kais Šiluvos valsč. buvo tik viena pradžios mokykla, todėl Juozukas buvo ruošiamas privačiai. Šiauliuose lankydams gimnaziją gyveno pas senelės seserę T. Hulevičienę, kuri paskatino jį lankyti lietuvių kalbos pamokas. Mokslas jam sekėsi gerai. Po 1905 m. revoliucijos caro valdžia sušvelnino Lietuvos krašto rusifikaciją. 1910 m. Šiaulių gimnazijoje buvo leista vaikus mokyti lietuviškai. Tos lietuvių kalbos pamokos buvo neprivalomos. Kas jas lankė, turėjo papildomai mokėti. Mokytojas buvo rašytojas Kazys Puida. Kur-sas tęsėsi tik 3 metus.

Lankydams Šiaulių gimnaziją, Juozas turėjo progos pažinti tų laikų Šiaulių apylinkės visuomenės veikėjus — Lansbergį-Zemkalnį, buvusį Dūmos atstovą ūkininką Pavilį, Grinių, Zubovo dvaro pradžios mokyklos mokytoją Jadvygą Juškytę ir kitus. Jų veikla reikėsi per 1908 m. Šiaulių mieste įsteigtą draugiją "Varpas". Būdamas jau 4 klasėje su kitais gimnazistais kartais lankydavosi toje draugijoje. Draugijoje vykdavo vaidinimai, choras dainuodavo ir t.t.

1908 m. Kalėdų atostogų metu motina nusivedė Juozą į vieną lietuvišką vakarą, kuris buvo Šiluvos špiolės salėje. Vaidinimui pasibaigus, choras ir publika sudainavo — Lietuva Tėvyne Mūsų. Nors ši giesmė plačioje visuomenėje dar nebuvo plačiai žinoma, bet jaunam gimnazistui Juozui padarė gana didelį įspūdį, nes visi giedoję stovėdami.

Kitas iš anų laikų įvykis, kuris sudomino Juozą, tai buvo 1914 m. pavasarį Aleksandrijos dvare prie Šiaulių suruošta didelė gegužinė. Žmonių prisirinko kaip į didžiausius atilaidus. Dvaro daržinėje buvo įrengta scena vaidinimui. Dainavo choras, o vėliau vyko šokiai. Juozas Bartkevičius pastebėjo, kad šioje gegužinėje yra daug nematytų

(Nukelta į 4 psl.)

Lietuvių pasirodymai XX Olimpiadoje

ANTANAS LAUKAITIS

Su kiekviena diena olimpiniai žaidimai Muenchene vis įgavo didesnę įtampą ir pats kovos ir laimėjimų įkarštis darėsi vis didesnis ir įdomesnis. Iki šiol man teko matyti jau eilę įvairių rungtynių ir varžybų paskirose sporto šakose. Iš įdomesnių buvo Korėjos vyrų tinklininkų laimėjimas prieš Sov. S-gos rinktinę 3:0, tuo pačiu korėjiečių moterų taip pat labai lengvai susitvarkė su Vengrija 3:0. Jei gu vokiečiai čia yra galvas praradę dėl olimpinio ir savojo futbolo, tai daugumoje užsieniečiai iš komandinių žaidimų pirmuoju laiko krepšinį, į kurio vakarinius žaidimus juodojo rinkoje čia mokama labai didelės kainos, kai jau dabar finalinių bilietų kaina siekia netoli dviejų šimtų markių ir pačią paskutinąją dieną kainos dar daugiau pakils. Tas pats yra su plaukimu ir panašiai su tinkliniu, kuris olimpiadoje įgauna vis didesnę populiarumą žiūrovų tarpe. Matydami pačius didžiulius įvairių valstybių vyrus aš buvau tikras, kad jie yra krepšinininkai, bet pasirodė, lygiai tokių pat aukštų vyrų yra ir tinklininkų, kai pats tinklinis, žaidžiant geriausiomis pasaulio valstybėmis, yra labai įdomus, permainingas ir akiai patrauklus. Atrodo, kad tinklinio žaidynėse mes neturime nei vieno reprezentanto.

Rašydamas anksčiau apie lietuvių sportininkus, dalyvaujančius šiuose olimpinuose žaidimuose, nepamirėjau Radvilos Gurausko, kuris žaidžia Brazilijos krepšinio rinktinėje. Tai yra vienas iš pagrindinių šios rinktinės žaidėjų, turintis 1,96 metro aukštį. Būdamas 31-rių metų amžiaus, jis Braziliją yra atstovavęs tris kartus ir savo žaidimu ir ypatingai labai gerais sviedinių nuimėjimais bei gražiais metimais yra skaitomas šios rinktinės vienas iš gerųjų žaidėjų. Olimpiadoje Brazilija yra skaitoma viena iš pirmųjų keturių geriausių komandų.

Pats žinomiausias lietuvis krepšinininkas šioje olimpiadoje yra Modestas Paulauskas, kuris dabar yra pilnai vėl atsigaavęs po savo nelaimingo įvykio, kai jis buvo susilaužęs koją, kartu nutraukiant ir sausgysles. Jo paties žodžiais, pasakotais man, jis jau buvo nustojęs vilties bent kada vėl išeiti į tarptautinę krepšinio areną, nes tas kojos lūžis buvo ypatingai blogas. Tačiau buvus pasisekė labai gerai ir šiandien jis vėl švyti savo komandos pirmajame penketuke. Amerikos lietuviams M. Paulauskas yra labai gerai pažįstamas, nes, neskaityt Pietų Amerikos, šiaurės Amerikoje jis jau buvo du kartus. Šis malonus ir gražios sportinės išvaizdos vyras yra 27-rių metų amžiaus ir turi 1,93 metro aukštį. Prieš šią olimpiadą, jis yra žaidęs 307 tarptautines krepšinio rungtynes įvairiose pasaulio šalyse ir jo žodžiais būtų labai įdomu ir malonu apsilankyti ir Australijoje, nes iki šiol ten dar nėra buvęs. Žaidžia jis kairiajame krašte, yra labai veržlus, staigiai praeinantis ir turi labai gerus ir pavojingus metimus. Yra vedęs ir baigęs Aukštąjį K.K. Institutą, laisvu nuo žaidimo ir treniravimosi metu dėsto tame pačiame institute. Už savo puikius sportinius atsiektumus, yra gavęs aukščiausią nusipelnusio sporto meistro titulą, normaliam gyvenime duodantį tam tikrų privilegijų.

Australijos rinktinės neabejotinas "žvaigždė" yra Edis Palubinskas, kuris nors ir būdamas vienas iš pačių mažiausių šios rinktinės žaidėjų, visą žaidimą veda. Visa bėda, kad australai šiose krepšinio varžybose yra tur būt patys nelaimingiausi žaidėjai. Žaidžiant prieš Ispaniją antrojo puslaikio viduryje jie užtikrintai veda 10 taškų, tačiau dėl baudių apleidus aukštą Palubinskui ir dar vienam buv. amerikiečiui, ispanai atsigauja ir baigia savo laimėjimu. Lygiai panašiai atsitinka ir prieš Čekoslovakiją. Tačiau neskaityt viso to, daugelio krepšinio ekspertų, tarp jų ir lietuvių, nuomone, Palubinskas yra

iškiliausias Australijos žaidėjas ir jis tikų bent kurioje kitose olimpinėje komandoje.

Šokime į aukštį, olimpinis favoritas yra vilnietis Kęstutis Šapka, kuris į Muencheną buvo atvykęs trys savaitės prieš olimpiadą, kur treniravosi ir susipažino su vietine aplinka. Jis vėliau išskrido atgal į Maskvą ir atgal grįžo tik olimpiadai prasidėjus. Jis taip pat nebus iki pabaigos ir tuoj po savųjų varžybų skrenda atgal. Geriausia jo dabartinė pasekmė yra 2,21 m.

Atletikoje didelė savo 800 metrų distancijos favoritė yra taip pat vilnietė Nijolė Sabaitė, visai neseniai pasiekusi naują Sov. S-gos rekordą, nubėgdama šį nuotolį per 2 m. 1,1 sek. Labai gerų vilčių, vokiečių spaudos teigimu, turi taip pat vilnietis 3000 metrų klitinio bėgimo čempionas Romualdas Bitė.

Birutė Užkuraitytė kompleksiame užplaukime, nors savo grupeje ir paėmė trečią vietą, tačiau į finalinį plaukimą nepateko dėl per blogesnio už kitas laiko. Nemažai vilčių turi ir irkluotojas V. Česiūnas, tačiau pats sunkiausias maratono bėgimas tikrai pareikalaus labai daug pastangų iš V. Baranovo, kuris šioje distancijoje bėgs, kone pačioje olimpiados pabaigoje.

Lenkijos plaukimo čempionas A. Vaitiekaitis turi gana mažokai vilčių prieš gėruosius Amerikos ir Australijos plaukikus, tačiau ką gali žinot.

Aktyvių lietuvių sportininkų yra 12, kai daug didesnė dalis yra atvykusių žiūrovų, iš kurių patį didžiausią kontingentą sudaro specialiai atvykusi grupė iš Lietuvos, tai būtent 22 žiūrovai su pačiu naujai paskirtuoju sporto ministerių ir du oficialūs spaudos reporteriai.

Antrąją žiūrovų didžiausią dalį sudarytų Australijos tautiečiai ir trečiąją tai Amerikos atstovai buvęs žinomas sportininkas ir vienas iš Amerikos lietuvių rinktinės vadovų dr. R. Gaška, su kuriuo mažuoju volksvagenu mes nardome po suktas Muencheno gatves, ieškodami naujų kelių kaip geriau patekti iš vienos vietos į kitą. Vieną dieną, papuolęs tarp milžinių Paulausko ir paties Gaškos, aš pasidariau toks mažas kaip kad tas VW-nas, tačiau kaip mašina, taip ir aš išlaikiau "didžiųjų" svorį ir spaudimą ir, apžiūrėjęs dabar vykstančią Dachau miesto alaus ir visokių kitokių vokiškų išdaigų šventę, bei jų tuos didžiulius festivalinius litrinius bokalus, laimėjęs grįžome namo. Tai yra įžanga į didįjį Muencheno October Festivalį. Modestas pamatęs tik mažą dalį tų vokiškų "prašmatnybių" ir vieną, gana nestabilią padavėją nešančią abiejose rankose 10-tį pilnų litrinių didelius alaus bokalų ir dar su jais prie krūtinės prispaudus kitus du pilnus bokalus, tik pakratė galvą, pasakydamas, kad tokių dalykų visame pasaulyje nėra matęs. Gaila, kad prieš varžybas jis negalėjo net pragauti specialaus festivalinio stipraus alaus.

Kiek kainuoja Muencheno olimpiada? Pagal kompiuterių apskaičiavimus kiekvienam iš 60 milijonų V. Vokietijos gyventojų, ši olimpiada kainuoja po 35 markes (maždaug 11 dolerių). Kiekvienas iš 1109 laimėjų medalių kainuos po 1,8 mil. markių. Su šiais olimpiados pinigais galima buvo pastatyti 282 naujas mokyklas. Pradėjus 1968 metais statybą, pinigų sumata buvo 520 mil. markių, tačiau pasibaigę su dviem milijardais markių, prašokant net keturis kartus pirmąją sumą.

Kas televizijai matė olimpinių atidarymą, galėjo pastebėti puikiai atliktus 3200 Muencheno bernukų ir mergaičių su gėlėmis ir spalvotais lankais pratinimus, pasveikinant pasaulio jų nimo šventę -- olimpiadą ir jos dalyvių visų kontinentų jaunuosius dalyvius. Penkių minučių pasirodymui buvo pašvęsta šeši mėnesiai laisvo mokinių laiko, kas atnešė tikrai labai spalvingus ir puikius rezultatus.

JAV UŽSIENIO POLITIKOS VAIRUOTOJAS

Amerikos prezidentas Nixonas jau mums yra gerai žinomas. Neseniai iškilo Amerikoje antrasis žmogus, kuris nors ir seniai vadovauja Amerikos užsienio politikai, bet pagarsėjo tik prasidėjus Amerikos santykiams su Kinija, Tai svarbiausias prezidento Nixono patarėjas Kissinger.

Apie šį žmogų verta daugiau žinoti, ne tik dėl to, kad jis še-

jo 5 dieną Kissingeriai išlipo iš laivo New Yorko uoste, Henry tuomet buvo 15 metų amžiaus.

Vykdami į Ameriką Kissingeriai galvojo, kad čia bus jiems laimės kraštas ir geros galimybės įsikurti. Tėvas Kissingeris dideliu vargu gavo vienoje įstaigoje mažą darbą. Jie apsigyveno vakarinėje New Yorko dalyje. Kissingerienė iš vyro al-

universitetą jis dirbo valdinėse įstaigose patarėju.

Henry, baigęs aukštusius mokslus pradėjo galvoti kaip padaryti karjerą. Jam buvo aišku, kad norint padaryti karjerą reikia parodyti pasauliui ką jis gali. Jis pradėjo rašyti knygą "Didžiosios pajėgos diplomatiškai", kuri 1957 buvo išspausdinta ir už tai gavo filosofijos daktaro laipsnį. Toje knygoje jis aprašė visą diplomatijos istoriją nuo Napoleono laikų iki Bismarko. Rašydamas šią studiją jis išstudijavo tų laikų politinę strategiją pagal kurią ir šiandien su Nixonu planuoja Amerikos politinio vairo posūkius.

1959 m. Kissingeris pradėjo profesorių Harvardo universitete skaitydamas paskaitas apie užsienio politiką. Jis savo politinėse studijose aiškino, kad po karo negali būti absoliutinės taikos, kad visuomet bus tautų ir valstybių nepatenkintų, todėl jis priėjo prie naujos didžiosios sistemos politiką taip balansuoti, kad karus būtų galima kiek atidėti ateičiai. Atrodo, kad ir šiandien Amerika laikosi to Kissingerio kriterijaus.

Kad ir geram politikui ir profesorius šeimyniniame gyvenime nepasisekė. Jis 1949 m. vedė vieną nuo karo pabėgėlę vokiečių. Nors susilaukė dviejų vaikų, bet šeimos laimė iširo ir, pagaliau, 1964 persikyrė.

Šeimyninė tragedija jį dvasiškai nepaprastai prisilgė. Iš Belmont jis persikėlė gyventi į Bostoną. Kad užmiršus šeimos tragediją, jis pradėjo skaityti romanus ir istorinius veikalus. Bostone jis gavo universitete profesoriaus vietą. Čia būdamas parašė knygą "Nuclear Weapons and Foreign Policy". Po šios knygos parašymo jis gavo iš Nixono laišką, kuriame jis išgyrė Kissingerį už jo sveikatos ir gilias mintis pasaulio politiniuose klausimuose.

Kai Rockefelleris bandė per rinkimus laimėti Prezidento postą, jis visa siela atsidavė už Rockefellerį, bet kai jis pralaimėjo, Kissingeris prakeikė visą politiką. O kai kandidatavo Nixonas jis viešai paraiškė, kad Nixono išrinkimas bus Amerikos didžiausia tragedija ir Amerikos galybės galas.

Kai Nixonas antrą kartą kandidatavo į prezidentus, Kissingeris net negalvojo, kad jam teks Nixoną remti ir net patekti į Baltuosius Rūmus aukštomis pareigoms. Bet kai Nixonas prieš rinkimus atvyko į New Yorką ir Pierre viešbutyje įsteigė savo rinkiminę būstinę, jis pasikvietė iš Bostono Kissingerį pasikalbėti politiniais klausimais. Jie čia ilgai kalbėjosi ir išstudijavo pasaulio politinę padėtį, pasirodė, kad abu yra vienos ir

Kissinger su viena iš 109 savo sekretorių.

tos pačios nuomonės. Jie priėjo išvados, kad pasekminga diplomatija turi būti remiama stiprios kariuomenės. Čia Kissingeris pažadėjo rinkimams remti Nixoną, o Nixonas pažadėjo būdamas prezidentu jį pakviesti svarbiausiu politiniu patarėju.

Taip ir buvo. Nixonas laimėjo ir Kissingeris atvyko į Baltuosius Rūmus kaip jo dešinioji ranka. Dabar, kiekvieną rytą Nixonas kartu su Kissingeriu padaro politinę apžvalgą ir abu nutaria kur pasukti Amerikos politikos vairą. Kai prezidentas išvažiuoja į savo vasaros rezidenciją, kartu vyksta ir Kissingeris. Čia jie studijuoja pasaulinės diplomatijos istoriją, padaro išvadas, kur ir kokias klaidas padarė žymios valstybės galvos ir nutaria kur pasukti užsienio politikos vairą.

Šių dviejų vyrų galvos nusprendžia ne tik tai Amerikos ateitį, bet ir viso pasaulio valstybių. Todėl Baltuosiuose Rūmuose Kissingeris yra įsikūręs savo kabinetą tikrai 35 žingsnius nuo prezidento kabineto. Kai jie nutaria ką nors pasaulyje ypatingo padaryti, prezidentas padeda Kissingeriui paruošti planą ir jį siunčia ten kur reikia, o paskutinį žodį taria ir vykdo prezidentas. (K)

PLASTIC MOLDING Manufacturer needs man with drafting and estimating experience. Should be familiar with compression and injection molding of thermoset materials and the tooling required. Die Cast or Thermoplastic background would be considered. Apply in person or submit resume to: BANGOR PLASTICS, INC. P. O. Box 99, Bangor, Mich. (67-73)

PETIKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9
TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

Viešėdami Chicagoje aplankykite MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ — PARAMĄ

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUSAITIS ir J. MAZEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

DIRVA THE LITHUANIAN NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO • PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N. VILTIS, INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR \$13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA IŠEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS • PRENUMERATA MEAMS \$13.00, PUSEI METŲ \$7.00 • ATSKIRO NUMERIO KAINA 15 CENTŲ • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR TAISOMI REDAKCIJOS NUOŽIŲA • NESPAUSDINTI STRAIPSNIAI GRAŽINAMI TIK AUTORIAUS PRASANT • PAVARDE PASIRASYTI STRAIPSNIAI NEBŪTINAI IŠREIŠKIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBĄ REDAKCIJA NEATSAKO.

OLIMPIADA IR OKUPUOTOS LIETUVOS SPORTININKAI

Ok. Lietuvoje yra nemažai sportininkų pasiekusių gerų rezultatų, turinčių čempiono titulą ir įspūdingus rekordus. Iš jų tarpo Maskva parenka kandidatus į Muencheno olimpiados varžybas. Aišku, lietuviai turi kovoti už Sovietų valstybės spalvas ir savo galimais laimėjimais kelti sovietinio sporto prestižą.

Skaitoma, kad dabar išitraukę į sportavimą daugiau kaip keturi šimtai tūkstančių ok. Lietuvos gyventojų. Skaičius labai imponantiškas, gal būtų propagandiškai išpūstas ir neįtikimas. O jei gu toks sportininkų skaičius iš tikrųjų yra, juo nuostabiau, kad tik aštuonius sportininkus parinko būti Olimpiados varžovais. Tie "olimpiečiai" šitaip rikiuojasi: lengvatletai Nijolė Sabaitė, Rimantas Plungė, Anatolijus Baranovas, Romas Bitė, Kęstutis Šapka, irkuotojas Vlas Česiūnas, krepšininkas Modestas Paulauskas ir plaukikė Birutė Užkuraitytė.

Ne visiems sekėsi patekti į sovietinę komandą. Labai tinkamas pagal savo kvalifikacijas buvo kaunietis boksinkininkas Vytautas Bingelis, bet paskutinės distancijos Maskvos sprendėjai atmetė V. Bingelio kandidatūrą ir į jo vietą paskyrė rusą J. Nesterovą.

V. Bingelis buvo išreikštas prieš olimpinio treningo "kaimelį" prie Maskvos. Čia rusai rado jį netinkamą atstovauti Olimpiadoje sovietiniui bloką. Privilegija sovietus atstovauti atiteko rusui Jurijui Nesterovui...

Rugsėjo 3 d. viso pasaulio TV žiūrovai matė J. Nesterovą susitikimą su amerikiečiu Duane Bobick'u. Jau pirmame runde sovietų boksinkininkas lemtingai susverdėjo po amerikiečio smūgiu ir vos atsilaukė nepargriuvęs. J. Nesterovas pralaimėjo rungtynes.

Ar būtų atsilaukęs prieš smarkų Duane Bobick'ą V. Bingelis, jeigu jam, vieton J. Nesterovo būtų pavesta vykti Olimpiadon? Divylpūs būtų lietuvių išeivių jausmai, stebint lietuvių boksinkininką kovojantį pasaulinėje arenoje už kldjo ir piatuvo emblemą! Kovojanti prieš antrą išeivijos tėvynę, prieš Ameriką!... Neįsileido Maskva į sovietinę TSRS akademinių irklavimo rinktinę ir irklavimo čempiono Antano Grigo.

Tuo tarpu šių lietuvių sportininkų (V. Bingelio

ir A. Grigo) kvalifikacijos buvo 100% tinkamos dalyvauti Olimpiadoje.

Tai buvo savotiškas sportininkų lietuvių pažeminimas. Į tą iššūkį kūrį Maskva metė, daugelio lietuvių sportininkų neįjungusi didžion sovietinė "olimpiečių" komanda, netgi Komjaunimo Tiesa (Nr. 165) nepajėgė nutylėti. Laikraštis argumentavo karčia tirada: "Apgailėstaujame, kad TSRS olimpinėje rinktinėje nebuvo geras tradicijas turinčių mūsų rikiuotojų "akademikų", boksinkininkų, kad iš daugiau kaip dvidešimt kandidatų Olimpiadon pasiuntėme tiek aštuonis..."

Gaila, kad Komjaunimo Tiesa negalėjo atskleisti pilnos tiesos apie padėtį. Pagal respublikinę kvotą lietuviai pretendavo į dvidešimties ar ir daugiau sportininkų įjungimą į bendrąją sovietinę rinktinę. Visi pretendentai yra aukštai kvalifikuoti, turį gerus rekordus, apvainikuoti įvairių čempionatų titulais. Kiekvienas jų yra pasiekęs tas normas, kurios būtinos Olimpiados dalyviui.

Sovietinės rinktinės sudėtį nusprendė Maskva. Netenka stebėtis, kad į aštuonių ok. Lietuvos sportininkų tarpą buvo infiltruotas vienas rusas Anatolijus Baranovas. Tad, faktinai, išgausios ir gerai kvalifikuotos lietuvių sportininkų šeimos Maskva malonėje pastebėti tik septynis lietuvius!

Sunku suprasti tokio Maskvos parinkimo motyvus. Atsitikimas su lietuviu boksinkininku V. Bingelio parinkimu, ir jo atmetimu, ir jo pakeitimu boksinkininku J. Nesterovu, nekamba apie Maskvos simpatijas boksinkininkui lietuviui.

"Vyresnysis brolis" tvarkosi, kaip išmano. Bet jau tas faktas be precedentų, kad net Komjaunimo Tiesa buvo priversta pareikšti savo apgailėstą dalyką dėl lietuvių sportininkų ignoravimo, puikiai rodo gilius ir skaudžius konfliktus. Ar tai nebuvo lietuvių sportininkų segregacija? Ar nebuvo už lietuvių sportininkų nugarų, už jų puikių atsiekimų sportinėse varžybose, prastų "lojalumo" duomenų kazuistikų?

Tad daug kvalifikuotų sportininkų lietuvių neturėjo progų varžytis pasauliniuose varžybose arenose. Jie pasilikę sėdėti namuose, stebėdami su apkartusiomis nuotakomis Olimpiados įvykius.

NAUJOS KARTOS VEIDO BEIEŠKANT... (I)

KĄ PASAKOJA GRĮŽĘ IŠ II PLJ KONGRESO?

Jūratė Statkutė - De Rosales

RITA DEVEIKYTĖ, 23 metai. Gimė ir augo Venezuoloje. Baigė Caraco Universitete psichologijos mokslus ir gilino studijas, Buenos Aires Universitete, kliniško psichologinio gydymo srityje.

Rita: Atvažiavus mums į kongresą, Chicago Venezuolos Lietuvių Draugija mus priėmė išpuilingai. Jie mus apgyvendino Draugijos narių šeimose. Ten mes buvome lepinami, vežiojami ir vaišinami. Mes visada liksimė jiems dėkingi už jų nuoširdumą ir globą.

Chicagoje mūsų šeiminių duktė mus vežiojo į paskaitas, parodas, vaidinimus ir vakarus. Mažoji lietuvių kolonijoj išaugę, mes stebėjome matydami visurtokią daugybę lietuvių. Buvo smagu jaustis to didelio vieneto dalimi.

Parodos man patiko, nes jose buvo atsižvelgta į įvairius žanrus, netikėtai į lietuviškas temas. Meninės programos, vaidinimai ir ypač talentų vakaro programų paliko gerą įspūdį. Talentų vakaro metu nebesutelpome salėje, ir mums, iko pusėmis į "atstoviškos" euforijos bokštą, buvo lyg šaltas dušas apsižiūrėti, kad stalai yra rezervuoti pinigų mokėjusiai publikai. Tada mus kiek grąžino į tikrovės proporcijas.

Šokių šventės išpučius sunku atpasakoti. Mane šokių šventė labai paveikė, man rodė, aš net drebėjau visa iš susijaudinimo, rodos buvo paliesta visa, kas yra giliausio manyje. Grįžus, tėvelis man pasakė, kad net Lietuvoje niekad nebuvo sutraukta į vieną salę 15.000 žmonių. Aš irgi galvoju, kad niekur kitur tokios šventės nebūčiau galėjusi pamatyti.

Studijų dienų metu dirbome daug. Kartais temos buvo tokios plačios, o laiko buvo tiek mažas, kad tekdavo susilaikyti nuo savų komentarų ar nuo didesnio išigilinimo į temą. Diskusijų eigai kliudė nuolatinės vyresniųjų intervencijos.

Prieš juos vis stovės neatsakytas klausimas: kodėl jų atsiestos normos, rekordai, čempionatai, neigalino jų būti išrinktais į valstybinę rinktinę?

Priekaištingus savo žvilgsnius jie kreips Maskvos link. (ps)

Sprendžiant iš tų interviu, man gavosi išpuolis, kad mūsų išeivija skirstosi į du vienus: iki 30-ties metų mes esame pavojingas elementas, o lygiai 31 metams suėjus, mes tampa viską žinanti Bendruomenė.

Kent universitetas yra didelis, gražus. Bendrabutis yra patogus, maiso buvo nemažas pasirinkimas. Materialinės sąlygos ten buvo labai geros.

Jautri diskusijų tema buvo mišrių šeimų klausimas, nes čia vėl gavosi išpuolis, kad vyresnieji nori iš mūsų išgauti utopišką rezoliuciją. Juk mes visi žinome be jokių paskaitų ar balsavimų, kad lietuvišką šeimą sukurti yra geriau. Tiesa, vyresniųjų vartojamas "background" skirtumų argumentas mūsų kar-toje nebegalioja, nes ji pritaikius išeitų, kad mes turime tuoktis su vietiniais gimto krašto žmonėmis, tam, kad nesudaryti vaikams kultūrų kryžkelės problemų. Nežiūrint to, mes vistiek esame lietuviškų šeimų įkūrimo šalininkai, bet žinome, kad praktikoje toks dalykas yra sunkiai atsiiekiamas. Mažose bendruomenėse pasirinkimo beveik nėra.

Man įdomu buvo pamatyti, kaip yra didesnėse bendruomenėse, bet ir čia pamačiau, kad dauguma lietuvių ten vienas kitą pažįsta metų metais, ir jei per tiek metų jie viens į kitą nenusižiūrėjo, tai išgirdę paskaitą tikrai nebus išsižiūrėję. Taigi ir didelėse kolonijose tų palaimintų meilės kibirkštelių išsižiebia ne tiek jau daug. Na, o kai nėra net kibirkštelių, tai kaip tu žmogau išiebsi visą židini? Ar ne geriau tada įkurti darnią mišrią šeimą ir ją įtraukti į lietuvišką veikimą?

Pirmą kartą arčiau susipažinus su JAV jaunimu, stebino mane per daug supolitinta religijos interpretacija. Religija, kuri turėtų būti individualus kiekvienos sąžinės klausimas, pasidaro vėliava, kuri suskirsto lietuvių jaunimą į dirbtinas grupes. Atsiranda stipri "už religiją" nusistačiusių grupė, tokia kraštutinė, kad kiti, gal visai to nenorėję, igauna "prieš religiją" nusistačiusių vardą. Tos padėties rezultate yra atsiradusi trečia pati didžiausia grupė, tų jaunuolių kurie savo veiklą aprūbežiuoja balių lankymu (ir tai tik tuomet, kai ne turi kur dingti). Manau, kad šios padėties susidaryme yra daug vyresniųjų įtakos kaltės.

Korespondentė: Rita, ar tu esi religinga?

Rita: Taip, aš esu tikinti.

Korespondentė: Kas tau daugiausiai išpuodžio padarė studijų dienų metu?

Rita: Man atrodė, kad mus visus paženklino ži-

nia apie įvykusius dar dūsusideginimus Lietuvoje. Žinia mus pasiekė Kent Universitete, kaip tiktai vadinamojo "susikaupimo vakaro" metu. Pats tas momentas, o gal ir mūsų to vakaro nuotai-ka dar labiau padidino tokios šiurpios žinios efek-tą. Vėliau delegaciją vadovai tarėsi iki 5 val. ryto ir išsiuntinėjo telegramas įvairioms valdžioms. Grįžę namo, su žinojom, kad Venezuelon siųstų telegramų tikslas buvo dalinai atsiektas, nes Caraco spaudoje pasirodė didelis visų pavergtų tautų atsišaukimas į publiką, remiantis siųstas telegramas.

Studijų dienų metu daug sužinojau apie Lietuvą. Paskaitos apie dabartinę Lietuvą buvo gerai dokumentuotos, ir man ten viskas buvo daug įdomiau, negu girdėti apie padėtį išeivijoje. Per visą kongreso laiką, mes surinkome daug ver-

tingų žinių. Daug išmokome.

Dėl rezoliucijų, tai būtų buvus geriau, jei balsavimai būtų įvykę tą pačią dieną, kai buvo diskutuotos atitinkamos temos. Palikus balsavimus paskutinei dienai, rezoliucijų nustatymas pavirto į pagreitintą rankų kilnojimo gimnastiką, ir ne ką daugiau.

Kai nuvažiuojame į sto-vyklą, pirmą dieną buvo bloga. Lijo, šlapome, šalome, statėme palapines ir jautėmės baisiai išvargę. Tą pirmą stovyklos dieną aš jau norėjau važiuoti namo. Tačiau paskui džiaugiausi, kad pasilikau, nes stovykla man labai patiko.

Su stovykla mano ke-lionė nepasibaigė. Kongreso metu atsirado eilė naujų pažinčių, spėjau susidraugauti su puikiais mergaitėmis, kurios vėliau mane pakvietė atsilankyti į jų namus. Važinėčiau, svečiavausi, džiaugiausi naujai įgytais lietuvišiais draugais. Stebino mane lankytojų šeimų vaizdingumas, jų atviras nuoširdumas mūsų atžvilgiu. Grįžusi namo, galiu pasakyti, kad dabar aš daugiau žinau apie Lietuvą ir lietuvius.

(Bus daugiau)

Šis bei tas

Mūsų jaunimo pakilusių ūpu tebe gyvenant, įdomus vieno iš jauniausiųjų -- Vydo Tumo pasisakymas Draugo nr. 195. Pabrėžęs kultūrinio - dvasinio prado svarbą tautai dabarties laikmetyje, o į žmogų žvelgdamas ne kaip į statiką būtybę, bet kaip į nuolatinio proceso -- tapimo asmenį, V. Tumas itin kreipia dėmesį į kultūrinės kūrybos aspektą, kuris tikriausiai išreiškia žmogiskumo dvasines jėgas. Kultūrinė kūryba kaip tik ir yra nuolatinio proceso - pažangos ir keitimosi dalykas. Taigi, tik žmogiška dvasia gyvas ir vis kuo nors nauju save praturtinąs, savo pajėgas vis kuo naujaip praskleidžiąs asmuo eina tikru keliu. Todėl žmogus iš jaunūnės turi būti individualiai be paliovos dvasiškai ugdomas ta ar kita linkme.

• Tam ugdymuisi mūsų visuomenėje V. Tumas siūlo giliau iš esmės derintis ir tolerantiškai bendrauti abiem kartoms, tik tuomet suklestės tautinė gyvybė, sraunia tėkme tekėdama priekin. Jaunimas ir senimas turi artimai ir nuoširdžiai bendradarbiauti, stant "savo tautai visuotinio žmoniškumo pagrindu... Jaunesnieji rinks žinojimą, vyresnieji padės apspręsti to žinojimo vertę ir naują tautinių atžvilgių... Konkrečiai kalbėdamas siūlau sukurti branduolinius studijų ratelius kiekvienoje kolonijoje... Juose turėtų bendradarbiauti vyresnieji ir jaunesnieji... O veiklos koordinacija galėtų būti atlikta kokios nors centrinės kultūros komisijos prie Bendruomenės". Čia pat V. Tumas įspėja, kad šiam užmojui naudingi būtų tik giliai ryžtingi ir dalyką tikrai suprantą, gerų norų asmenys, nes šiaip veikla pas mus dažnai nukrypsta į "procedūrinį veikimą" ir reklaminius "apsirašymus" spaudoje. Jo nuomone, viešumai teskelbtini tikrai tikri kultūrinės kūrybos vaisiai.

• Šis gana išsimegintas ir nuosauks bei realus pasisakymas iš jaunimo pusės ne vien susidomėtinas, bet ir vykdytinas (ar bandytinas vykdyti) nedelsiant dar šį sezoną, kolei Jaun, kongreso teigiamos nuotakos nenugeso. Iš tikrųjų sudaryti sąlygas jaunimo nuolatiniams tautiniam ir kultūriniam ugdymuisi LB apylinkėse, neatstumiant ir vyresniųjų patirties bei patirties -- būtų nemažas žingsnis į tikrą kelią. Studijų ratelio branduoliui reguliariai susirenkant ir nagrinėjant savos ar bendrai kultūros klausimus, būtų pasiektas keletas pagrindinių tikslų:

1. dažnas tarpusavio bendravimas LB globoje, mažinas abiejų kartų atotrūkį;
2. jaunimo dvasinis ugdymasis, atsiremiant į lietuviškos kultūros šaltinius;
3. įsipratinimas dažnai rimtomis temomis lietuviškai kalbėti, išsireikšti;
4. prasmingas ir gyvas savojo jaunimo įsiregiminimas į savos tautos visuomenės veiklą.

Manytina, kad atitinkama mūsų kultūros darbų vadovybė šio taip rimto balso iš jaunimo pusės nepraleis pro ausį tuščiai -- gal būs, jau ruošia vykdyti naudingo ir konkrečiai patrauklaus plano.

• Vasarą nemaža mūsiškių lankėsi per Maskvą Lietuvoje. Ne vienas grįžo su "atsargumo kompleksu" -- vengia tiesiai išpučiusius pasakoti, o tūlas daug kuo ir suavėtas, nes matė tik tai, ką okupantas numato ir specialiai paruošia svečiams parodyti. O štai ištrauka iš laiško, kur trumpai, bet ryškiai praskleidžiamas tikrovės kampelis. Čia rašoma apie senąją lietuvių M. gyvenantį dar savo tėviškėje, buvusiam gražiame ūkyje. Į aplankę iš toliau kaimynas taip pasisako: "Klausei, kaip ten atrodo. Aš nenorėčiau nė dienos ten gyventi, jau kaimynų beveik nėra, X tik tučia vieta, taip pat Y irgi tuščia, o Z lyg dar arčiau likusi aplūžusi troba, bet ten vis keičiasi gyventojai, visoki nevykėliai iš kažkur atsibasto... O apie M, namus, kaip klausei, tai stogas ir grindys kiauros, kiemas be tvorų, o aplinkui apšėta kukurūzais aukščiau galvos, taip keistai šnabžda, tur būt, panašiai kaip džiunglės, ir ten yra visokių žvėrių, lapų ir kokių ypatingų žučių -- ustrinių, taip kad žiemet jau nė paukščių, vištos ar anties negali laikyti, na, ir dar tie iš Z, kaimo gale, lyg koki vagišiai vis ateina vaismedžių likučius aplaužyti -- obuolių skintis, taip senas žmogus jau be jokios užuovėjos, nes kolnkiui nenaudingas..."

Dr. Juozas Bartkus...

(Atkelta iš 1 psl.)

studentų ir šiaulių apylinkės visuomenės veikėjų. Jie visi dvaro rūmuose posėdžiavo, tarėsi. Juozui atrodė, kad ši gegužinė buvo priedanga visuomenės veikėjams susitikti ir išsikalbėti Lietuvą liečiančiais klausimais.

Juozas Bortkevičius-Bartkus būdamas 4 klasėje pradėjo verstis privačiomis pamokomis, mokyti silpnųjų mokinius už mažą atlyginimą. Tai buvo pirmieji žingsniai į savistovų gyvenimą. Baigęs 5 klases, motina ir senelė panoro, kad Juozas būtų kunigėlis, bet jis tam neturėjo noro. Dėl ramybės, atostogaudamas pas tėvo brolių kun. Vladą Bortkevičių, Gelažių parapijos kleboną, pasiklausė jo nuomonės. Kun. V. Bortkevičius išklaušė pareiškė — "jeigu neturi noro būti kunigu, tai nėra reikalo stoti į kunigų seminariją". To ir užteko. Po šio patarimo tęsė mokslo gimnazijoje ir pragyvenimą darė iš duodamų pamokų.

Šiaulių gimnazijoje mokslas buvo aukštai pastatytas, tai ją baigę abiturientai lengvai išlaikydavo konkursinius egzaminus į Rusijoje aukštesnias mokyklas. 1907 m. į Šiaulių pirmąją gimnazijos klasę įstojo 80 mokinių ir iki 8 klasės beliko 22, kurių tarpe buvo ir Juozas.

1914 m. kilo pirmas pasaulinis karas tarp Rusijos ir Vokietijos. 1915 m. rusų kariuomenei besitraukiant priartėjo prie šiaulių. Kaip tik tuo metu mokyklose buvo prasidėję egzaminai. Egzaminai buvo nutraukti ir Juozas Bortkevičius su kitais išvyko į Rusiją. Pirmiausia pateko į Vitebską ir čia baigė laikyti egzaminus, išgydymas brandos atestata. Gavęs atestatą nuvyko į Vologdos guberniją pas dėdę miškininką. Vasaros metu gavo darbo malkų sandėlyje prievaždu. Susitapęs šiek tiek pinigų ir išsigijęs rūbų, rudeniop išvyko į Maskvą studijuoti. Maskvoje susitiko gana daug tokių pat benamių pabėgusių nuo karo, kaip ir jis. Įstojo į Maskvos U-te medicinos fakultetą. Iki revoliucijos baigė 6 semestrus. Pragyvenimą sau darė iš duodamų pamokų. Kad ir karo metas, bet Maskvoje gyvenimas buvo gyvas, judrus ir įdomus. Laiko užtekėjo studijoms, teatrui ir kitoms pramogoms.

1917 m. revoliuciją sutiko Maskvoje. Revoliucijos metu neteko pajamų iš duodamų pamokų, nes dauguma mokinių, ypač negabesnieji, metė mokslą. Susirado darbą maisto surašymo kontoroje, vėliau sargybiniu. Po to paskirtas administratoriumi. Revoliucijos metu Maskvoje vaizdas buvo blogas, tvarka prasta. Taip begyvendamas gavo žinią apie 1918 m. vasario 16 d. aktą ir Lietuvos nepriklausomybės atstatymą. Gavęs tą gerą žinią drauge su kitais lietuviais, medicinos studentas Juozas Bortkevičius 1918 m. gegužės mėn. per žaliąją sieną grįžo Lietuvon. 1919 m. pradžioje persikėlė gyventi į Kauną. Gavo žemės ūkio Ministerijoje darbą. Vėliau iš Kauno buvo paskirtas į Raseinius, o iš čia perkeltas į Kretingą. Darbas buvo malonus, nes reikėjo prižiūrėti, kad žemės be savininkų būtų apsėtos ir būtų pagaminta maisto. Čia besidarbuojant prasidėjo Bermon-tiada. Telsių karo komendantu buvo kap. Zaleskis, geras Juozo prietelius. Komendantūra vietoje organi-

zavo lietuviškus karo dalinius, bet neturėjo ginklų. Komendantas Zaleskis paprašė Juozo parūpinti jam ginklų. Vienos savaitės bėgyje iš vokiečių sandėlio nupirko 200 šautuvų ir šovinių, kuriuos vargais negalais pristatė į Telsius.

1919 m. buvo įsteigti Aukštieji Mokslo Kursai. Prie tų Kursų ėmė veikti ir Medicinos Skyrius. Kai Juozas sužinojo, kad Kaune veikia Medicinos skyrius, atsisakė Kretingoje nuo turėto darbo ir išvyko į Kauną baigti studijų.

Kaune gavo Krašto Apsaugos M-jo stipendiją. Pirmiausia turėjo atlikti stažą Karo Mokykloje. Atlikęs 6 savaičių stažą, 1920 m. gegužės mėn. 15 d. buvo pakeltas į karo mediko leitenanto laipsnį. 1920 m. antroje pusėje paskirtas į 4 pėst. L. K. Mindaugo pulką jaunesnio gydytojo pareigoms. Teko dalyvauti kovoje prieš lenkus. Vėliau buvo perkeltas į 1-ą Atskirą Lazaretą ordinatoriumi. Leitenantas Juozas 1923 m. keliamas į 5 pėst. D.L.K. Kęstutio pulką Vyresniojo Gydytoju. 1921 m. užbaigė studijas, o 1923 m. išlaikė valstybinius egzaminus ir gavo medicinos gydytojo teises. Tais pačiais metais sukūrė šeimos židinį su Eugenija Čekavičiene, daktaro Karolio Čekavičiaus našle.

Turėdamas gydytojo diplomą, 1923 m. pabaigoje išėjo į atsargą ir apsigyveno Trakų apskr., Zubiškių dvare. Vertėsi privačia gydytojo praktika. Vietos gyventojai buvo labai patenkinti turėdami lietuvių gydytoją. Ši aplinkė buvo gero, kai sulenkėjusi. Dažnai atvežais su ligoniniais lietuviškai susikalbėti būdavo sunkoka. Reikėdavo naudoti rusų bei lenkų kalbas.

Atsikūrusi Lietuvos valstybė nespėjo visoms sritims greitai paruošti tarnautojų. Ypač stokojo mokytojų. 1924 m. Juozas Bortkevičius buvo pakviestas į Gelvonų vidurinę mokyklą mokytojo pareigoms. Dėstė gamtos mokslą, higieną, Lietuvos geografiją ir matematiką. Mokytojo darbą labai mėgo. Gelvonuose išbuvo 3 metus.

Apskrities gydytojo pareigose

1928 m. sausio mėn. buvo paskirtas Ukmergės Apskrities gydytoju ir tose pareigose išbuvo iki 1939 m. Tuo metu Ukmergės miestas turėjo apie 10.000 gyventojų. Gyventojai daugumoje vartojo rusų ir lenkų kalbas. Sanitarinė būklė buvo labai prasta. Teko įdėti daug pastangų dėl švaros įvedimo ir jos palaikymo. Už nesilaikymą nustatytos tvarkos, tekdavo teisme kelti bylas. Buvo pradėjusios plisti įvairios ligos ir dėmėtoji šiltinė. 1928 m. belankydamas ligonius buvo apsikrėtęs dėmėtąja šiltine. To pasekoje keturius mėn. buvo gydomas ligoninėje. Pasveikęs vėl kibo į darbą. Apskrities ligoninė buvo blogam stovyje, todėl reikėjo ir ją prižiūrėti. Be apskrities gydytojo pareigų, dar buvo kalėjimo, gimnazijos ir amatų mokyklos gydytojas. Darbo buvo labai daug.

Gyvendamas Ukmergėje 1928 m. įstojo į Tautininkų Sąjungą. Buvo kelis kartus Apskrities Valdybos nariu. Taip pat Kaune Akc. B-vės Pažanga nariu. Visą laiką galvojo apsigyventi arčiau kilimo vietovės. Žemaitijoje. Pagaliau 1939 m. pavasarį buvo perkeltas į Šiaulių miestą Apskrities Gydy-

tojo pareigas eiti. Neilgai čia teko dirbti, nes 1940 m. sovietų okupacija sugriovė visą mūsų nepriklausomo gyvenimo santvarką. Naujai paskirtas sveikatos ministras dr. Kaganas atleido iš pareigų, bet rudeniop vėl gavo paskyrimą į Joniškį sanitarijos inspektoriumi kartu ir šiaulių apskrityje. Šis darbas buvo labai nemalonus, nes įmonių vadovų bėbės, pagal naują įvestą tvarką, nenorėdavo paklusti duotiems nurodymams. Tik vėliau paaiškėjo to nemalonus darbo geroji pusė, kad neturėjo pastovios gyvenamos vietovės ir 1941 m. išvengė išvežimo į Sibirą.

Vokiečių okupacijos metu vėl buvo paskirtas šiaulių Apskrityje gydytojo pareigoms. Sunkiausia buvo, kai reikėjo dalyvauti komisijoje, kuri tikrindavo vyrų sveikatą į S.S. Legioną. Turėjo dėti daug sumanumo, kad neįduoti savo žmonių svetimiesiems tarnauti. Reikėjo rasti priežastį, kad to ar kito vyro sveikata netinkama ir t.t.

Lietuvos Vyriausybei paskelbus pavardžių atlietuvinimo įstatymą, pasinaudodamas tuo įstatymu, dr. Juozas Bortkevičius atitinkamoje įstaigoje savo pavardę sulietuvino ir su trumpino į Bartkų.

Dr. Juozas Bartkus tremtyje

Artėjant sovietų kariuomenei į Lietuvą, 1944 m. išvyko į Vokietiją. Vėliau persikėlė gyventi į Austrijos sostinę Vieną, kur su rado sūnų Eugenijų ir po dukrą Ireną Tamarą. Sovietų kariuomenei artėjant prie Vienos, vėl grįžo į Vokietiją Halles miestą. Atrodė, kad ir ši vietovė nėra saugi, tai išsikėlė į Saksoniją, kur vertėsi gydytojo praktika. Čia begyvenant paaiškėjo, kad Turingija, pagal susitarimą, atitenka Sovietų Sąjungai. Tada išvyko į Bavariją ir apsigyveno prie Bambergo. Pasi-baigus karui, rusus pabėgėlius pradėjo vežti į Rusiją. Kilo visokių kalbų ir spėliojimų, kad gali ir lietuvių gražinti. Visų nuotaikos buvo prastos. Pagaliau gavo iš savo gero prieteliaus M. Židonio laišką, kuris gyveno Würzburge, rašė, kad amerikiečiai lietuvių ne-skaito rusų piliečiais, tai visus nuramino. 1945 m. rugpiūčio mėn. persikėlė gyventi į Wisbadeną, kur jau veikė D. P. stovykla. Stovyklos gyventojai buvo įvairių tautybių žmonės. Stovykla, kaip ir kitur, buvo įkurta apgriautose karėvinėse. Stovykloje maitinimas buvo labai menkas apie 800-1000 kalorijų dienai. Taip besimaitinant kelių mėnesių laikotarpyje gerokai nusilpo. Stovykloje buvo išrinktas į komitetą ir rūpinosi gyventojams maisto pagerinimu. Be to dirbo stovyklos bendroje ambulatorijoje.

Tuo metu visose stovyklose organizavosi vaikų darželiai, pradžios mokyklos, progimnazijos, gimnazijos ir specialūs kursai. Centrinis Lietuvių Tremtinių Bendruomenės Komitetas toms visoms mokslo įstaigoms tvarkyti sudarė Švietimo Valdybą, kurioje be kitų, buvo paskirtas ir dr. Juozas Bartkus. Jam buvo pavesta aukštesniųjų mokyklų reikalai, moksleivių fizinis ugdymas, sveikata. Taip pat jo priežiūroje buvo programų derinimas, darbo taisyklių nustatymas. Moko-mojo personalo registracija, mokytojų mokslo cenzas ir t.t. Laikui bėgant visi Wisbadeno lietuviai buvo perkelti į Kaselį. Šioje stovykloje buvo paskirtas

Vyr. Gydytoju. Turėjo daug rūpesčių su artėjančios emigracijos klausimais. Į Kanadą jau buvo pradėta leisti tik geros sveikatos vyrus darbo jėgą. Stovykloje buvo ligonių bei paliegių. Reikėjo ir jais rūpintis. Tvar-kant emigracijos bylas teko įdėti daug sumanumo, kad išsaugoti savo tautiečius nuo užkliuvimo dėl sveikatos. Turėjo daug darbo, bet buvo ir geri rezultatai. 1947-1948 m. stovyklose prasidėjo visokie skirningai, kurie gyventojus labai erzino. Iš švietimo Valdybos pasitraukė 1948 m. antroje pusėje ir pradėjo ruošti į Ameriką.

Dr. Juozas Bartkus Amerikoje

Gavęs įvažiavimo dokumentus, 1949 m. pavasarį su šeima atvyko į Ameriką ir apsigyveno Chicagoje. Gavo darbą ligoninės laboratorijoje. Darbo daug, o atlyginimas mažas 100 dol. mėnesiui. Pradėjo lankyti anglų kalbos kursus. 1950 m. buvo gydytojas internas Norvegų ligoninėje. 1951 m. baigė stažą. Tuo metu sūnus Eugenijus baigė universitetą įsigydamas inžinieriaus diplomą. Pasidarė lengviau, nes padėjo išlaikyti šeimą. Pasitraukė iš darbo ir ėmė ruošti gydytojo egzaminams išlaikyti. Po 16 mėnesių kruopštaus darbo, 1953 m. išlaikė egzaminus ir pradėjo verstis privačia gydytojo praktika.

Už nuopelnus sveikatos srityje, Lietuvos vyriausybės buvo apdovanotas Gedimino ordinu. Atvykęs į Ameriką įstojo į Amerikos Lietuvių Tautinę Sąjungą. 1951-1955 m. buvo Centro Valdybos narys. Dalyvavo visuose Sąjungos seimuose. 1955-1957 m. išrinktas Vil-ties Draugijos pirmininku. 1971 m. Philadelphiaje, Tautinės Sąjungos seime pakeltas sąjungos garbės nariu. Korp! Neo-Lithuania, įvertindama dr. J. Bartkaus nuopelnus 1960 m. pakėlė į Garbės Filisterius. Stambus Tautinių Namų Chicagoje akcininkas. Kiekvieną naudingą darbą, ypač tautinėje plotmėje, dr. J. Bartkus visuomet paremia pinigine auka. Be lietuvių kalbos, laisvai vartoja rusų, lenkų, vokiečių, prancūzų ir anglų kalbas.

Baigiu šią trumpą dr. J. Bartkaus gyvenimo apybraižą su buvusio švietimo Valdybos pirmininko p. Židonio mintimis: Dr. Juozas

Spaudoje pasidairius

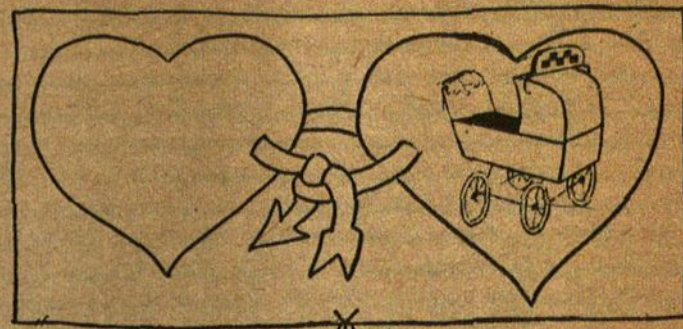
KRIZEI PRAEJUS

Drauge (Nr. 210) Lietuvos Vyčių skyriaus redaktorė E. Pakalnišienė rašo:

Paskutiniu metu spaudoje buvo skelbiama, kad Lietuvos vyčių organizacija in corpore įsijungia į Lietuvių Bendruomenę, iš savo veikiančių kuopų sudarydama Lietuvių Bendruomenės apylinkes. Iš tikrųjų tokį nutarimą įsijungti Lietuvos vyčių organizacijos centro valdyba buvo padariusi ir jau net pasitūsi Lietuvių Bendruomenės nario mokėsi už visas organizacijos kuopas.

59-tasis Lietuvos vyčių organizacijos seimas, įvykęs š.m. rugpiūčio 23-27 dienomis Clevelande, nutarė, kad šis centro valdybos žygis buvo neteisėtas. Pagal Lietuvos vyčių organizacijos įstatus [kitą organizaciją įsijungti galima tik visuotinio organizacijos seimo nutarimu. Centro valdybos padaryta įsijungimą į Lietuvių Bendruomenę seimas panaikino. Jau [mokėto nario mokėsi, kadangi sunku bebūtų jį atgauti, nutarė palikti kaip auką

Kalbėkime atvirai... kur PLJPB?

Su aplođismentais sutikome PLJ Kongresą. Su aplođismentais sutikome PLJ Kongreso nutarimus. Su aplođismentais sutikome PLJ Sąjungos išteigimą... Aplođismentai, aplođismentai... ir aplođismentų tarškesyje lengva prarasti sveiką protą ir tinkamą veiklos orientaciją.

Kalbame atvirai ir statome klausimą šonkauliu: ar visos gyvybinės jaunos generacijos problemos pasibaigė su PLJ Kongreso nutarimų paskelbimu? Ar išguita iš gyvenimo jo romantiška pusė? Ar jaunoji karta tapo sausų smegenų politikieriais?

Visai nei! Nei jaunoji karta nustojo romantizmo, nei tapo sausais politiniais maniakais. Jautrios problemos tebežėdžia kaip atvira ir negydoma žaizda. Jaunieji turi tuoktis. Tos santuokos turi būti etniškai grynios, lietuviškos.

Traukitės šonan, kuriems tai nėra problema, kalbame su tais, kuriems tai problema!

Santuokų šešėlyje galėjo tarpti "Computer dating" projektas, kuris minimas G. Karoso biuletenyje. Puikus sumanymas... jis žuvo, nes savo šeimomis apsirūpinę seni krienai neparėmė projekto penkliais šimtais dolerių, gyvybiniai reikalingų "Computer dating" projektui įgyvendinti. Romantiškoji "Computer dating" melodija nutilo.

Juk kontinentų atstumai pradingtų, jaunieji artėtų vienas į kitą, nelyginant šokių salėje. Dingo projektas, žadėjęs taip daug mūsų jaunimui. Dingo projektas šaltame senų abojumo kvėpavime...

Ar pajudins tą projektą PLJ Sąjunga? Jeigu ne, liks ta Sąjunga tik tarptautinio biurokratizmo ir popierizmo šedevru.

Kalbėkime atvirai: PLJ Kongreso nutarimuose pasigendame PLJ Piršlybų Biuro įsteigimo.

Prie dviejų hieroglifų, kuriais dabar ženklina si tie didieji įvykiai: PLJK ir PLJS, pridėtinai svarbiausias trečias PLJPB (Pasaulio lietuvių jaunimo piršlybų biuras).

Bartkus kolektyviniame švietimo V-bos darbe visuomet buvo mielas žmogus, pilnas gražaus humoro, malonus bendradarbis, daug sielos įdėjęs į lietuvių švietimą Lietuvoje ir tremtyje. Išaugino patriotinę podukrą Tamarą Ireną Budreckienę ir sūnų inž. Eugenijų Bartkų.

Tad šios deimantinės su-kakties proga, visi vienminčiai solenizantui dr. Juozui Bartkui ir jo gyvenimo pal-ydovei Eugenijai Bartkui-vienei linkime dar ilgai sveikiems ir tvirtiems keliauti šiais žemės keliais.

Lietuvių Bendruomenės kultūriniai veiklai. Bet kartu buvo paskirta tokia pat Auka Amerikos Lietuvių Tarybai, jos politiniai veiklai remti. Dr. Jokūbas Stukas iš centro valdybos pirmininko pareigų pasitraukė. Į jo vietą pirmininke išrinkta Zuzana Baroškenė iš Brocktono.

KOMUNISTAMS PATINKA LIETUVIŠKOS IŠEIVJOS AUTORIAI

Propagandinis "Gimtasias Kraštas" š.m. gegužės 11 ir 18 d. numeriuose paskelbė ilgą straipsnį apie šviesiečius -santariečius: "Kur nuves šitas kelias? (Emigracijos liberalai ir jų santykiai su kraštu)". Pasi-rašė net du autoriai: Antanas Koraitis ir Liudas Šileikis (gal tai slaptyvardžiai, tačiau aiškiai matyti, kad rašo kompartijos specialieji emigrantų veiklai skirti). Dažnai cituodami "Metmenis" ir "Akiraščius", tie autoriai prieina išvados, kad Santara -šviesia yra gerame kelyje, bet dar tolokai iki bolševikinio gar-do. Juos vis dar veikianti kapitalistinė aplinka, tačiau nenuspėjama viltis, kad jų kelias negalės kitur nuvesti, kaip tik į vienintelę tikrą naivoms žuvelėms vietą -- komunistinį bučių.

Straipsnio pabaigoje parašyta: "Iš tikro, negalima užmiršti, jog būtent liberalų spaudoje, o ne kur kitur, buvo paskelbti straipsniai,

kuriuose aštriai, sveikai, netgi įdomiai pasisakome prieš pačius nacionalistinės veiklos principus (J. Mekas, V. Trumpa, F. Ju-cevičius ir kt.), kuriuose esama drąsaus, doro buržuazinų vertybių perkainojimo". (a)

FORGING INDUSTRY NEEDS STEAM HAMMERMEN

Forging industry in the midwest area is in need of Hammermen capable of operating steam hammers ranging from 6000 lb. to 30,000 lb. hammers. Only experienced need apply. Production rate \$7.67 per hour or more.

ALSO NEED EXPERIENCED FORGE SHOP FORMAN FORGING DIE DESIGNER FORGING PRODUCT DESIGNER

Free hospitalization and life insurance. Profit sharing. Apply call or write to INDUSTRIAL RELATION DEPT. KROPP FORGE COMPANY A DIV. OF ANADITE, INC. 5301 W. ROOSEVELT RD. CHICAGO, ILL. 60650 (312) BI 2-1900, Ext. 215 An Equal Opportunity Employer (66-72)

MANUFACTURERS of ROLL FORMS MACHINES and RELATED EQUIPMENT. Expanding operations have immediate openings on 1st & 2nd shift—for MACHINISTS TURRET LATHES OPERATORS FORM TURNING LATHES OPERATOR ROLL OPERATORS ROLL FORM DESIGN INC. 722 Taylor St., Grand Haven, Mich. (70-74)

WANTED AT ONCE JOURNEYMEN METAL MODEL MAKERS ALSO HAMMER FORMERS Steady work for qualified men. METAL SPECIALISTS 16440 COMMON RD. ROSEVILLE, MICH. 313-773-0800 (70-72)

W.S. 2 A.C. CHUCKER AND TRACER LATHE OPER. AFTERNOONS Applicants must have minimum of 2 years experience. Top fringe benefits, including profit-sharing. Air-cond. plant. Apply in person. EONIC INC. 464 E. HOLLYWOOD DETROIT, MICH. (313) 893-8100 An Equal Opportunity Employer (70-72)

APIE RAŠYTOJĄ, GYVENANTĮ SNIEGENOS SODYBOJ

VASARINIS UŽVAŽIAVIMAS PAS E. IR L. DOVYDĖNUS

VYT. ALANTAS

Prieš išvažiuodamas vasaroti į Okeano Miestą (Ocean City) gaunu iš kol. Liudo Dovydeno laiška, kviečiantį, jo žodžiais tariant, "nepatingėti sustabdyti bėrį" jo sodyboje. Taigi, grįždami su žmona nuo Atlanto, vieną gražią rugpjūčio pradžios popietę ir "sustabdėme savo bėrį". Elenos ir Liudo Dovydenų sodybos kieme, netoli Scrantono esančiame Clarks Summit'o miestelyje, teisingiau sakant, ne pačiame miestelyje, o priemiestyje, jei taip būtų galima pavadinti gausingai medžiais apaugusiam plote išsi-mėčiusius gyventojus.

Įvažiavę į kiemą, pamatėme ateinančius mūsų pasitikti idealiai baltai pražiusį ir kaimietiška vilkintį kol. Liudą ir taip pat toli gražu ne miestietiška apsirengusią poną Eleną Dovydenienę. Kiemas erdvus, prisodintas medžių ir krūmų bei apželdintas gražia veja -- tikra palivarko padvarių. Kitapus sodybos -- didžiausi medžiai, krūmai, žolė sulig žmogaus didumo: tikros džunglės! Ramybė didžiausia, oras lyg pa kvipės medum... Mums, atvažiuojantiems porą šimtų mylių karštą tvankią dieną ir paliku-siems Okeano Miesto judrią, margaspalvią ir triukšmingą vasarotojų minią, Dovydenų sodyba atrodė, kaip užburta rami, vėsi, medžių tankumynuose pasislėpusi salėlė...

Susėdome atviroje verandoje ir kalbamės apie šį bei tą. Verandos kampe stovi kažkoks metalinis, panašus į girnųpės vie-nakojis ratas su padėtu tuščiu indeliu. Mums besikalbant ant rato nutūpė sniegėna ir apsi-dairiusi, kad indelis tuščias, vėl purtelėjo į krūmus.

-- Nieko, ji vėl grįš, -- šypso-si Liudas. -- Ji lesa iš rankų. Čia netoli krūmuose ji turi lizdą.

Jis pasiėmė iš maišelio saulėgrąžų ir, kai paukštelis vėl atskrido, nė kiek nesvyruodamas nutūpė jam ant rankos ir, nurijsi keletą grūdų, vėl nuskrido.

Netrukus pievoje po krūmais pasirodė gražus raudonas kardinalas.

-- Mums čia netrūksta nei paukščių, nei žvėrių, -- kalbėjo ponas Dovydenienė. -- Kartais rytais į kiemą užklysta stirnos, pamatome kartais rakūnų ir kitokių žvėrelių.

-- Tikra idilija! -- galvoju sau vienas.

-- Atvažiavęs į Ameriką aš nė pusvalandžio nedirbau fabrike, -- sako Liudas. -- Visada norėjau gyventi kaime. Pasitai-kius progaį pirkau šį ūkį.

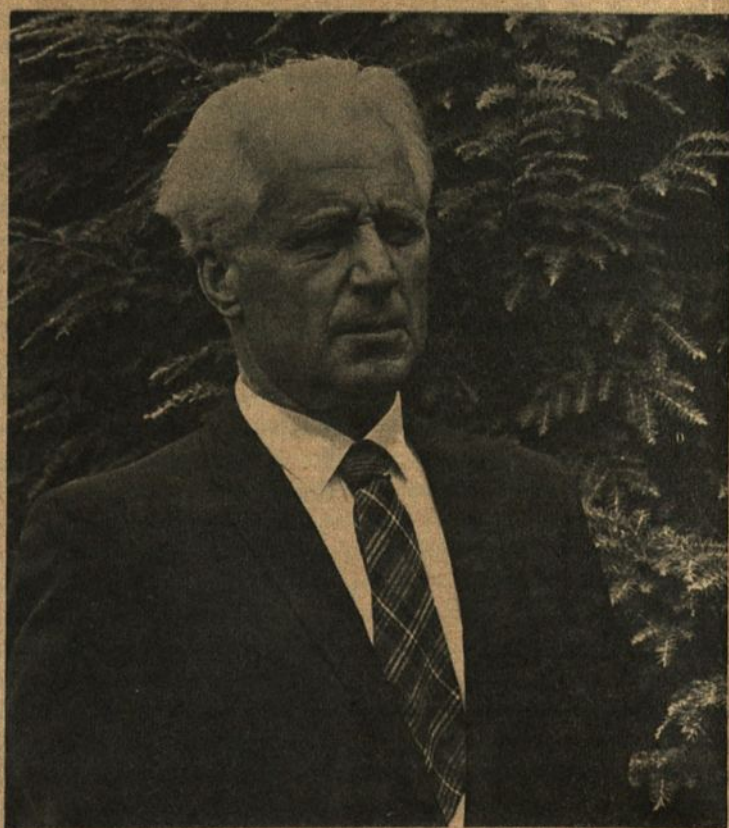
-- Kiek akry turi? -- klausiu.

-- Apie 60. Kai pirkau, žemė buvo žymiai pigesnė: dabar bus pabrangusi keleriopai. Aš visada sakydavau draugams, kad saugiausia ir pelningiausia investuoti pinigą į žemę. -- Ir jis išvardina keletą draugų, kurie nepaklausė jo patariamų ir pas-kum labai gailėjosi.

Liudas Dovydenas kaip pašnekovas turi viską, kas geram pašnekovui yra būtina: gerą atmintį, aštrų protą, sąmojų ir humorą. Jo šneka perpinama taikliais, aštriais humoro blyks-telėjimais. Šnekėti su juo tikras malonumas. Jis pasakoja apie savo miestą, vietinius lietuvius -- jis jų labai daug pažįsta ir žino jų reikalus, -- pasakoja apie vietinę tautinę lietuvių bažnyčią ir neseniai mirusį jos kleboną Valatką ir tt. Dabar tautinė bažnyčia lietuvių klebono nebeturi ir ją aptarnauja kažkoks lenkų tautinės bažnyčios kunigas. Kalbamės ir apie mūsų išeivijos problemas, literatūrą ir k.

SODYBOS KRIKŠTAS

Užstojus pertraukai aš tarp kit ko klausiu:

Rašytojas Liudas Dovydenas.

-- Sakykite, ponai Dovydenai, kaip jūsų sodyba vadina-si?

Jie abu šypsosi ir nieko nesa-ko.

-- Man rodos, kad kažko trūks-ta, kai rašytojo Dovydeno gyven-vietė neturi vardo, -- sakau. -- Ar nenorėtumėte, kad mes su žmona pabūtime jūsų sodybos kūmais?

-- Krikštykite! -- jie šypso-si.

Kaip tik tą akimirką sniege-na vėl nutūpė ant indelio krašto pasimagūriauti saulėgrąžomis ir man dingtelėjo galvon:

-- Ar negražiai skambėtų: Sniegėnos Sodyba? Ogal dar ge-riau: Sniegėnos Kiemas?

-- Abu vardai visaip geri, -- sako Liudas, -- teks apie tai pa-galvoti, kai šio mėnesio gale susirinksi mano šeimos visi na-riai. Mat, mūsų šeimoje yra nu-sistovėjusi tradicija visiems na-

riams susirinkti kartą ar du kart per metus. Tuo būdu mes palaikome glaudesnius šeimos savi-tarpio ryšius, apkalbame kultū-rinius ir visuomeninius reikalus bei aptariame šeimos planus...

Mūsų pokalbis nutrūko, kai po-nia Dovydenienė pakvietė pietų. Prie gausiai paruošto stalo dar kartą pasitvirtino Dovydenų gy-venimo ūkininkiškas stilius: vi-sos daržovės -- pomidorai, agur-kai, salotai, ridikėliai -- užau-ginti ponios Dovydenienės dar-že, net ir duona ji kepa namie.

Vakarop išėjome pasivaikš-čioti. Smala išpiltas keliukas po didelių medžių tankia danga ko-pia į kalniuką, o aplink tikros džunglės. Mes su Liudu mėgi-nome pasižvalgyti po jo nuosa-vybę, bet toli nenuėjome: aukš-ta, žiurkšti žolė buvo taip užau-gusi taką, kad kone kas žings-nis reikėjo skirtis kelią. O ir uodų netrūko...

-- Anksčiau aplinkiniai ūki-

Grandinėlė Bonnos miesto rotušėje gobelenų salėje oficialiame priėmime ps burmistrą Michael Hitz.

J. Carlos nuotrauka

GRANDINĖLĖ GINTARO JŪROS PAKRANTĖJE (2)

INGRIDA BUBLIENĖ

Lydimi daina palikom Belgiją ir važiuom Bon-nos link. Nors gal kiek ir išvargę bet atvirom akim stebėjom pro šalį prabėgančius laukus, kaimus ir miestelius. Su mumis keliaujantis foto-grafas J. Garla stengėsi visą tai užfiksuoti. Čia buvo gera proga ir su mus lydiniu kun. V. Šar-ka iš arčiau susipažinti. Apie šį veiklųjį dvasiškį daug teko girdėti prieš išvykstant į šią didžią-ją kelionę. Daugelis mū-sų tėvėlių prisimena jį.

ma. Pasakos išeis ir lietuviš-ka: jas ketino kitais metais iš-leisti Draugo leidykla.

-- Kas pasakas vertė? -- kla-u-siu.

-- Mano vaikai.

Dovydenai turi tris vaikus: Jo-ną, jau pagarsėjusį fotografą, ir dvi dukteris.

-- Turiu paruošęs ir novelių rinkinį užvardintą "Paširupo ma-no velnias", -- kalba toliau Liu-das. -- Leidėjo dar neturiu, bet jam surasti turiu daug vilties. Taip pat esu įpusėjęs romaną "Trojos arklys". Netrukus teks ieškoti leidėjo ir tam veikalui.

Taigi, ir poilsiaujant galima sužinoti įdomių dalykų, tik rei-kia žinoti, kur jų ieškoti.

Būtų galima ir daugiau kas pa-rašyti apie Dovydenų sodybą, sa-kysime, būtų galima plačiau pa-pasakoti apie jų ūkininkišką na-mą, kuris turi 9 kambarius, apie vienoje palangėje augančią keis-tą pušį, iš kurios šakų tiesiog au-ga ilgi spygliai, būtų galima pa-kalbėti ir apie Dovydeno dirba-mąjį kambarį, kuriame stovi tik rašomasis rankraščiųais apvers-tas stalas, kėdė, dvi knygų pri-kimštos lentynos ir kaba kele-tas paveikslų ant sienų. Šiaip jau kalkėm nudažytos sienos tuš-čios, ant grindų jokių kilimų, žo-džiū, man tas jo kambarys pri-minė kultūringo vienuolio vienu-tę... Taip, būtų galima dar daug kas papasakoti, bet mano repor-tažas ir taip jau ištiso...

Praleidę porą dienų su vaišin-gais šeiminkais ir pasigrožėję jų įdomia sodyba turėjome atsi-sveikinti. Įdomu ką nutars Dovy-denų šeimos "subėgimas": ar pa-krikštijo sodybą ir kuo vardu?

kai jis su šypsena ir Die-vo palaima juos išleido į naują gyvenimą. Toki ir dabar ji radom: links-mą, nuoširdų ir visais besirūpinantį. Todėl ne-nuostabu, kad jaunimas jį greit pamilo ir su juo susidraugavo. Ir taip ne-pajutom kaip pasiekėm Vokietijos sostinę Bon-ną, kur jos apylinkė Walderberg apsistojom. Tai pasakiško grožio vie-ta, kur daržovių laukai ir gėlynai supa Reino aukš-tumoje išsidriekusius kaimus.

Pirmasis Grandinėlės koncertas vyko Bonnoje, miesto rotušės aikštėje. Koncertas vyko Bonnos kultūrinės savaitės rė-muose. Prieš koncertą vi-si pasipuošę tautiniais rūbais vykom vizituoti Bonnos burmistrą, Mi-chael Hitz. Istorinėj Bon-nos rotušėj Grandinėlę priėmė miesto burmist-ras ir jo asistentai. Jam pasirodžius visi sudai-navo "Bravo, bravisimo"

Pamatę tokią spalvin-gą grupę, burmistras ne-paprastai nustebo ir iš-keltom rankom visus pa-sveikino. Jis nepapras-tai džiaugėsi mūsų atvy-kimu ir linkėjo Baltų kul-tūrą vis sekmingai de-monstruoti tautų tarpe. Linkėjo gražiai praleis-ti laiką Bonnoj, skirda-mas mums rotušės rū-mus dainai ir šokiams. Sekė vaisės, pakėlė stik-liukus į burmistro svei-katą gaivinomės Reino vynu bei sultim. Čia skambėjo ir lietuviška daina: Norėčiau aš ke-liauti, Trijų seselių ir kitos... Buvome bur-mistro apdovanoti lėkš-telėmis su rotušės at-vaizdu.

Lauke jau rinkosi pub-

lika pirmajam koncertui Vokietijoje. Rotušės aikš-tė greit prisipildė ir visi laukė koncerto pradžios. Kiekvienas savo ranko-se laikė išpūdingą kun. V. Šarkos paruoštą pro-gramą. Grandinėlei pa-sirodžius kiekvienas stengėsi ją nufotogra-fuoti. Koncertas pra-dėtas Kepurine. Balko-ne pasirodė burmistras su svita, kurie su nepa-rastu atidumu stebėjo programą.

Sužavėtas šokiais bur-mistras užklausė: "Ar Lietuva tokia graži kaip šis jaunimas?"

Taip šokiai, plojimais lydimi sekė viens paskui kitą. Pertraukos metu te-ko sutikti svečius iš įvai-rių Europos kampų. Jų tarpe Lietuvių Bendruo-menės pirmininkė Bel-gijoje S. Baltus. Įdomu buvo sužinoti, kad Bel-gijoje gyvena 300 lietuvių, kad mini įvairias tauti-nes šventes, kad veikia tautinių šokių grupė ku-rioje net belgai šoka. Į koncertą iš Reino West-falijos pakraščio buvo at-vykęs ir kapucinas tėv. K. Gulbinas, kuris vis-ką atstūmęs į šalį atsku-bėjo į koncertą.

Antrajai koncerto da-liai prasidėjus, visus pa-sveikino netikėtas lietus. Nežiūrint lietaus Gran-dinėlė savo programą tęsė. Tačiau jos užbaig-ti negalėjo ir žiūrovai nors ir labai nenoriai, turėjo išsiskirstyti. Su-bėgę į pastoges dar il-gai gyveno patirtais iš-pūdziais ir pakilia nuo-taika. Prof. Z. Ivinskio žmona gėlių puokštėm ap-dovanojo Grandinėlės va-dovus ir miesto burmist-rą. Burmistras prim-damas gėles pareiškė, kad pirmą kartą matęs tokius lietuviškus šokius

(Nukelta į 6 psl.)

Dovydenų namai Clarks Summit'e, Pa.

Grandinėlė V. Vokietijos prezidentūros rūmuose pokalbiometu su prezidento Heinemann spaudos di- rektoriumi.

J. Carlos nuotrauka

BRONIUS MURINAS

Kopos (akvarelė)

Iš atidaromos parodos rugsėjo 23-24 d. New Yorke Kultūros Židinyje, 361 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. Parodą rengia LMKF New Yorko klubas.

Ties II PLJK nutarimais

Spaudą, o per ją ir viešumą, pagaliau pasiekė II PLJK nutarimai, liepos aštuntosios datuoti, Kente (Ohio) surašyti.

Tie nutarimai yra bendros išeivinės veiklos dalis. Jie yra spalvinga išeivijos istorijos dalė. Sena I PLJK terminologija tai yra tos "rezoliucijos", kurių nekantriai, bet pasitikinčiai laukta. Kaip atsimename, I PLJK rezoliucijos pasirodė bruzdesio ženkle ir privertė daugelį rūgščiai susiraukti.

Koks gi II PLJK nutarimų skambesys? Koks yra jų teorinių tezių praktiškumas? Koks gi idėjinis II PLJK santykis su bendrąja išeivijos mase? Kokia yra tradicinio patriotizmo investicija į prinokstančią generaciją? Šie ir panašūs klausimai, aišku, domina ir domins išeivikių "vidaus ir užsienio politikų" strategus, domins veiksmus, paskirus smalsuolius ir spaudos žmones.

Pirmas ir nedetalizuotas įspūdis teigiamas. Įspūdis itin patenkintomas. Nutarimų tekstas sąžiningai netrumpas, išsamus, su pomėgiu išeiti į detalizacijas. Tekste tikrai nesibaidyta patriotinių formulų, nerodyta drastiškumo, bet gerokai pagilinta generacijų praraja, įsteigus PLJS, iniciatyviniai pasiūlymai gausūs, dažnai teoretiški, didžioji pagėdavimų dalis neturi specifinių jaunimui adresuotų reformų, bet įsiveržia į kitų organizacijų, dažniausiai PLB ir ALT, veiklos sritį.

Stebint deklaracijos formą buvo galima išvengti detalizacijos, o per tai ir kartojimosi.

Teksto pedantiškumą išperka atviras kongreso užsiąngavimas esminiai sutapti sutrafartiniais patriotinės išeivijos bendrinių organizacijų siekais. Tas pedantiškumas čia turi savo stambius pliusus, nes įtikina, kad šios ar anos detalės neišleista iš pastabių akių.

Reikėtų laukti, kad didžioji išeivijos stebėtojų dalis nutarimus sutiks su pasitenkinimu. Net gi, gal būtų, tolesnei kultūrinei ir politinei jaunimo evoliucijai šie nutarimai bus tam tikra vėtrungė, labai patogi pasilyginti abejonoms dėl savo veiklos atsiradus: ar siekis ir polinkis atitinka esminiam II PLJK apreištamam nusistatymui?

Tad tokios "vėtrungės" rolei skirti nutarimai turėtų didelę reikšmę. Tai bus elgesio arbitras. Esančiose ir puikiai veikiančiose jaunimo organizacijose jau nusistovėjo savo "vėtrungės" ir savo arbitrai. II PLJK nutarimai, vis dėlto, turi lyg visuotines reikšmes, platesnę prasmę, nes jie pareiškė didesnės masės vardu, jie pareiškė deklaratyviai. Nutarimai yra tam tikra veiklos charta ir platforma.

KENTO KONKLIAVOS
SĄMOKSLAS

Kaip nekarta jau teisingai rašė Dirva, II PLJK atstovavo etninę lietuvių jaunimo masę. Kongreso organizatoriai, kad ir vienur kitur spaudoje raginami, nenumatė remtis organizuoto jauni-

mo atstovais. Kongreso atstovai buvo kraštų atstovai. Nelyginant Jungtinės Tautos miniatiūroje. Todėl šio etninio konglomerato nutarimai, vis dėlto akcentavę besąlyginį patriotizmą yra ypač vertingi reikšmės.

Aišku, kad šiame etniniame konglomerate įsteigtoji Pasaulio lietuvių jaunimo sąjunga (PLJS) gimė etninio principo ir kraštų atstovavimo ženkle. Etninis principas padėtas naujagimės PLJS pagrindu. Nežinia, ar iš anksto buvo susimokta PLJS įsteigti Kento konkliavos užsirdyme, ar tą įdomų reiškinį pagimė spontaniškas, emocijos potvynyje atrastas sumanymas? Būsimieji memuarininkai išnarplos tą uždarų auditorijų mįslę. Kente gimė Pasaulinė lietuvių jaunimo sąjunga!

Kento universitete patalpų slaptelyje, neįsileidę nė lietuviškos spaudos žmonių (sušnipinėsumanymą, prieš laiką ir išneš į jį viešumą) PLJK veiksniai pirmuoju Kongreso nutarimų skirsnio deklaravo, kad II PLJK "steigia PLJS, kuri veiks PLB rėmuose, jungs lietuvių jaunimo organizacijas bei paskirus asmenis ir rūpinsis bendru jaunimo veiklos planavimu bei derinimu".

Tad, PLJS, atrodo, turės būti koordinacinis daugelio kraštų lietuvių jaunimo centru, PLJS pavirs dar vienu veiksmu. Tai yra savotiška PLB imitacija ir PLB veiklos suragatas. Juk staiga didžiulė PLB funkcijų dalis išimta iš PLB pozicijos ir perkelta naujagimės organizacijos iniciatyvai bei nuožtoms!

Spontaniškas PLJS įsteigimas Kento auditorijų katakombose susijęs su nepaprastu formalumu bei formalių neigimu. Kaž kaip sunku tikėti, kad viso to nežinotų steigėjai. Plačiau, pasaulinę reikšmę turinčią organizaciją steigdami, steigėjai išleido iš akių elementarišką bet kurios organizacijos steigimo proceso būtinybę. Įsteigta organizacija, kuriai... vėliau parašys statutą! Logika ir legalumas reikalauja iš iniciatorių visų pirma paruošti steigimos organizacijos statuto projektą, pasinlyti tą projektą svarstyti suinteresuotiems asmenims ar sambūrių atstovams. Vėliau priimama galutinė projekto redakcija. Vėliau tas projektas legalizuo-

jamas, tampa statutu, pagal kurį tvarkoma organizacija, jau tapusi teisiniu vienetu, besireiškiančiu įstatymų ribose. PLJS jau paskelbta veikiančia pasiremus spontaniškais steigimo valandos emocijomis!

Bestatutinė PLJS jau egzistuoja. Tai rodo nutarimų užtikrinimas, kad PLJS valdybos pirmininkas įgaliojamas sudaryti valdybą! PLJS, dar neturinti statuto jau turi valdybos pirmininką? Gal būtų čia eilė korektūrinių klaidų?

Kalbama jau apie PLJS valdybos sudarymą, neturint statuto nustatytos tvarkos, kaip išsirinkti organizacijos pirmininką, valdybą, kitus organus... Kaip gali rastiis anksčiau už statutą valdyba? Kuo remiamas kaž koks asmuo taps PLJS pirmininku ir kuria galia remdamasis jis "pasirūpins PLJS statuto paruošimu", kaip teigia nutarimai?

Į spontanišką steigimo procesą įnoringai įveltas nelogiškumas, precedento neturįs kaž koks saivališkas tvarkymasis bestatutinės PLJS titulu. Tegalejo būti tikrai sudaryta PLJS steigimu besirūpinanti komisija, kuri PLJK įgaliota rūpintųsi tolesniu PLJS steigimo procesu. (Xerx)

(Bus daugiau)

Mums rašo

AR CLEVELANDO
NUTARIMAI
IŠDULKĖJO?

Tėviškos Žiburiai 1972

VIII.3 Nr. 31-2 5 psl. paskelbė, kad okupuotoje Lietuvoje kultūrinių ryšių komitete buvo surengta literatūrinė popietė ir joje dalyvavo iš Amerikos trys svečiai, jų tarpe Kęstutis Keblys.

Anuomet Clevelande veiksniai nutarė, kad negalima bendrauti su okupantu ir jo institucijomis. Po ilgų ginčų ir interpretavimų nutarimo sutikta, kad privatus asmuo gali bendrauti su okupuotos Lietuvos

Brazilijos lietuviai...

(Atkelta iš 1 psl.)

same pasaulyje... bet ką jis padėjo?"

Šiandien, deja, niekam nerūpi Baltijos kraštų okupacija, išskyrus jų piliečius ir draugiškas tautas šiapus geležinės uždangos!

Didžiosios tautos užmiršo apie savo pareigas mažųjų tautų atžvilgiu. Nixono vizito metu Maskvoje buvo ieškoma materialinės naudos ir politinės propagandos, bet buvo vengiama paminėti Lietuvą, Latviją ir Estiją. Nutylėta taip pat apie faktinę okupaciją satelitinį kraštų.

Politikoje ir diplomatoje yra nusiileidimas komunistiniams siekimams. Pasibaisėtinas yra vakarų valstybės vyrų ir diplomatų lengvabūdiškas tikėjimas Maskvos ir Pekino tikslams.

Už palaikymą jokios reikšmės neturinčių sutarčių buvo paaukoti beginkliai kraštai groboniškai politikai.

Nėra abejonės, kad reikia ieškoti kelių į taiką ir išvengimą naujo karo žemės rutulyje... bet tik neapgaules, naikino, sudarytų sutarčių negerbimu ir vergijos pripažinimo būdais!

* PIETŲ AMERIKOS LIETUVIŲ KONGRESO KOMITETAS, grįžus jo pirmininkui prel. J. Ražinskui iš Š. Amerikos, pradėjo gyviau dirbti paruošiamuosius darbus. Jau sudarytos kelios sekcijos, kurios rūpinsis įvairiais reikalais, kiekviena savo srityje.

Komiteto Finansų Komisija jau spėjo surengti net trejetą parengimų, kurių pelnas skiriamas Kongreso reikalams.

Paskutinis parengimas įvyko rugpjūčio 26 dieną Liet. S-gos Brazilijoje patalpose. Programoje buvo parodytos trumpos spalvotos filmos iš Jaunimo Kongreso ir Tautinių Šokių Iškilmų Chicagoje, Liet. Jaunimo tautinių šokių ansamblio "Nemunas" pasirodymo šokių.

Paskutiniame Komiteto posėdyje pirmininkas prel. P. Ražinskas padarė platų pranešimą apie atliktus žygius Š. Amerikoje ir Kanadoje Kongreso reikalui. Numatoma, kad Kongrese dalyvaus VLIKO, PLB, ALT ir kitų veiksmų atstovai.

* LIETUVOS TAUTINĖ ŠVENTĖ Sao Paulo lietuviai minėjo rugsėjo 10 dieną, buvo iškilmingos pamaldos už Lietuvą ir Lietuvoje nukentėjusius kankinius.

Stasys Vancevičius

Grandinėlė šoka Bonnoje prie rotušės aikštėje. Pirmoje eilėje: Diana Strimaitytė, Ada Jasinevičiūtė, Vida Gaižutytė, Antroje eilėje: Rita Balytė, Rūta Skrinškaitė, Rita Staškutė, Angelė Sakaitė, J. Garlos nuotrauka

Grandinėlė...

(Atkelta iš 5 psl.)

ir jais sužavėtas yra nustebintas, tik gaila, kad Šv. Petras lietaus nesulaikė.

Su atvažiavusiais lietuviams dar pasisvečiavome viename Bonnos restorane. Jie visi tiek džiaugėsi, kad žadėjo Grandinėlę sekti ir lankyti kitus jų koncertus Vokietijoje. Sekantį rytą Bonnos laikraštis Bonner Stadtanzeiger išdėjo didelę Grandinėlės nuotrauką su užrašu, "GINTARO GRANDINĖLĖ PRISIMENA SAVO TĖVŲ ŽEMĘ". Laikraštis taip pat tilpo puikus programos aprašymas, kuriame grupė lyginama su gintaru, vienu iš brangiausių Baltijos krantų turty. Aprašomi puikiai atlikti šokiai, kuriuos išpildė imigrantų vaikai gimę Amerikoje.

Sekantį rytą aplankė Vokietijos prezidentūrą, kuri yra ant Reino upės kranto paskendus puosniuose soduose. Čia vyriausybės pareigūnų buvo šiltai sutikti ir pavaišinti.

(Bus daugiau)

GERA MOKINIŲ
PRIEŽIŪRA VASARIO
16 GIMNAZIJOJE

Neseniai gimnazija pastatė naują bendrabutį, kuriame šiais mokslo metais gyvens visos mergaitės ir žemesniųjų klasių berniukai. Pereitais mokslo metais berniukų bendrabutyje dirbo 4 auklėtojai (45 berniukams), šiais mokslo metais tiek pat, betgi yra vienas naujas pagrindinis auklėtojas berniukams. Mergaičių bendrabutyje 33 mergaitės auklėjo ir prižiūrėjo 2 mokytojos, kurios savo darbą dirbs ir šiais mokslo metais. Pamokų ruošia taip pat prižiūrima žemesniųjų klasių mokiniai pamokas po pietų ruošia savo klasėse,

TOOL AND DIE DESIGNER

WE HAVE—An opening in our engineering department for an experienced man that can design the tools and dies required to make deep drawn stampings. Will also design jigs and fixtures for secondary operations and special machines and equipment.

IF THIS JOB interests you, write or call H. Parkinson:

GEUDER, PAESCHKE & FREY CO.

324 N. 15TH STREET
MILWAUKEE, WISCONSIN
414-272-6000

An Equal Opportunity Employer (70-72)

MACHINE BUILDERS

Experienced for leader in automation field. Night shift operation. Must have experience in heavy machine tool industry.

Apply in person to:

CROSS-FRASER

DIVISION OF THE CROSS CO.

17801 E. 14 MILE RD.

FRASER, MICHIGAN

An Equal Opportunity Employer

(70-74)

ELECTRICAL CONTROLS DESIGNERS

for leader in automation industry. Must have relay and solid state experience.

Apply in person

CROSS-FRASER

DIVISION OF THE CROSS CO.

17801 E. 14 MILE RD.

FRASER, MICHIGAN

An Equal Opportunity Employer

(70-74)

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIKAS & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYŠ MODERNIŠKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

Stasys Šimoliūnas
Detroit, Mich.

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

PADEKA

Dirva nuoširdžiai dėkoja ALT S-gos Clevelando skyriaus valdybai, surengusiai rugpjūčio 27 d. Dirvai paremti gegužinę, kuri davė 390 dol. pelno.

Iš to pelno paskirta Dirva leidžiančiai Vilties draugijai 351 dol., tokiu būdu dabar skyriaus finansinis įnašas Vilties draugijoje siekia 3,348 dol.

Taip pat iš pelno 39 dol. paskirta ALT S-gos valdybai.

Prie gegužinės pasisekimo ir puikaus pravedimo prisidėjusiems Dirva nuoširdžiai dėkoja:

ALT S-gos Clevelando skyriaus valdybai: pirm. J. Mockui, K. Karaliui, K. Morkūnui, S. Lukui ir V. Stuogiui;

Albinui Karsokui už parūpinimą gegužinei vietai;

Ponioms E. Maslauskienei, D. Zilieniei ir J. Budrienei už paruošimą vaišių ir

talkininkavimą prie bufeto;

Ponioms Dautienei, Karoskienei, Karalienei, Stugienei, Laikūnienei ir Budrienei už tortus ir pyragaičius;

Ponams I. Stankevičiui ir J. Žagarskui už talkininkavimą prie baro;

Visoms viešioms ir svečiams atsilankiusiems į gegužinę.

DIRVA

• **GRANDINĖLĖS** nauji darbo metai pradėti ši sekmadienį, rugsėjo 17 d., 12:15 v. p. Pašnekesys-repeticija įvyksta nuolatinėse YMCA-YWCA patalpose. Dalyvauja visi šokėjai, muzikantai, grupės Tėvų komitetas ir prašomi visi kiti tėvai.

L. Sagys

PIRKO AKCIJŲ UŽ 3000 DOLERIŲ

Edvardas Stepas, Lietuvos Namų statybos finansinės komisijos pirmininkas praneša, kad Lietuvos Klubo gegužinėje ir rugpjūčio mėn. clevelandiečiai įsigijo akcijų už 3000 dolerių. Būtent:

K. Kalvaitienė už 54 dol., M. Muliolis — 27.00, židinetės per R. Tatarūnienę — 54.00, inž. A. Pautienis papildomai — 270.00, L. ir A. Sagiai — 270.00, L. Kedys — 54.00, J. Lee — 27.00, A. Paškevičius — 270.00, E. ir M. Walunis — 27.00, T. Coyle — 108.00, R. ir A. Majorovas — 108.00, A. Jarašūnienė — 27.00, E. Jarašūnas — 27.00, A. Fabrižio penkiems savo anūkams — 135.00, Kar. Juozapavičiaus šaulių kuopa papildomai —

Antro Kaimo belaukiant

Kaip jau paskelbta, Chicagos "Vilkolakis" kolektyvas gastrolių pradžiai pasirinko Clevelandą. Jie atliks čia savo naują, pas mus dar nematytą ir negirdėtą programą rugsėjo mėn. 16 d. Nauj. parap. salėje, Vakarų ruošia L.B. Clevelando apylinkė.

Savo repertuarą Antro Kaimas sudaro iš humoristinių kūrinių (virš 30!) Žiūrovams čia daug įvairumo, skanaus juoko (o gal ir susimąstymo?). "Mes nieko neglostome, o jei ir paglostome tai tik prieš plauką..." — parašyta vienoj iš programų.

Aktoriai pilni iniciatyvos, energingi, darbštūs, rūpestingi ir iešką naujų išraiškos mene.

Spaudos atsiliepimai apie pastarąsias Antro Kaimo programas yra palankūs. "Drauge" apie Antrą Kaimą rašoma: "Apskritai, Antras Kaimas yra linksmas pramoginis Chicagos lietuvių gyvenimo pavairinimas. Jį palaikydami mūsų jauni intelektualai rodo daug išradingumo ir pasišventimo, ir į tai turime atsiliepti dėkingumu". "Aidų" recenzentas, kurs ankstyvesniaisiais Antro Kaimo pastymais nebuvo per daug sužavėtas, pareiškė, kad pastarieji spektakliai (o jų Chicagoje buvo 6) jį maloniai nustebinę. Jie

mai — 54.00, P. Vaiginis — 135.00.

Į gegužinę atsilankęs County Auditor George Voinovich Lietuvos Namų statybai paaukojo 100 dol.

Namų statybai dar trūksta 47,000 dol.

HOUSE FOR SALE

Our Lady of Perpetual Help

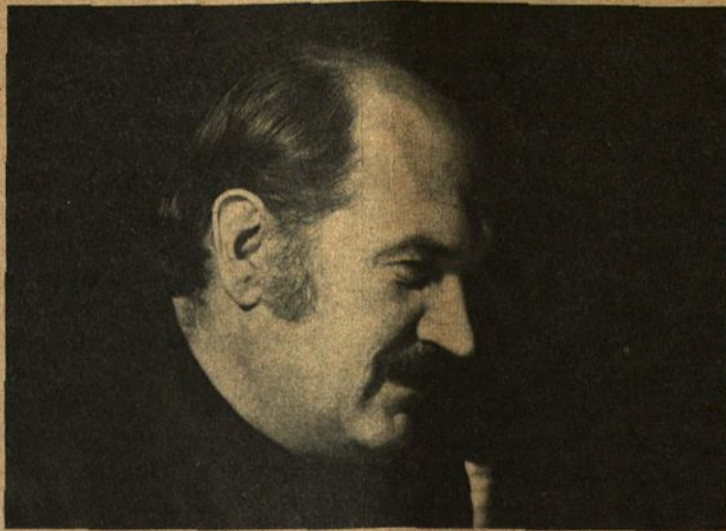
6-6-4. Three family on Neff Road.

Brick bungalow. 2 bedrooms down 2 bedrooms up. By the lake on Dorchester.

GEORGE KNAUS

Real Estate

819 E. 185 St.
481-9300

Algirdas Titus Antanaitis, Antro Kaimo prievaizdas.

buvę žymiai stipresni už seniau matytus. Toliau kritikas atiduoda pelnytą duoklę Antro Kaimo prievaizdai: "Kad Antro Kaimas pasirodė žymiai sustiprėjęs, nuopelnas priklauso jo kukliam, bet rūpestingam prievaizdai Algirdui Titui Antanaičiui".

(Koresp.)

SUPERIOR SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

MOKA AUKŠTAS PALŪKANAS UŽ PADĖTUS INDELIUS.

Už paprastus indėlius moka **5%**

Visiems indėliams valdžios apdrauda pakelta iki \$20,000.00.

Teiraukitės bet kuriame SUPERIOR SAVINGS skyriuje dėl taupymo sąlygų ir Jums bus paaiškinta, kokį taupymo būdą pasirinkti, kad gavus didžiausias palūkanas.

SUPERIOR SAVINGS skyriai:

798 EAST 185th STREET
Telephone 481-8552

6712 SUPERIOR AVENUE
Telephone 431-2497

13515 EUCLID AVENUE
At Superior — (Near Rapid)
Telephone 681-8100

DELLA E. JAKUBS & SON

LAIDOJIMO ĮSTAIGA

936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770

LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI ĮRENGTA, GERAI VĖSINAMA IR YRA DIDELĖ AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės valandoje suteikia rimtą ir simpatinę patarnavimą.

SIBIRO LIETUVIAI

Irkutskas, 1972. III. 5 d.
Gerbiamas Petrai, labas!

Kaip Jūs klausėte, kokių būdų mes ir kiti lietuviai atsiradome Sibire, tai galiu atsakyti, kad į Sibirą mes atvažiavome ne savo noru. Dabar daugumas mūsų tautiečių išvažiavo į Lietuvą. Mes ir kiti likę čia apsigyvenome, pripratome. Beveik visi čia gyvenanti lietuviai kas met važiuoja atostogų į Lietuvą.

Aš su žmona buvau Lietuvoje pernai; taip pat daug kartų buvome kurortuose: Essentukose, Petigorske, Evpatorijoje, Maršine ir kituose. Šiais metais atostogą galvojame praleisti Bulgarijoje. Dabar vaikai truputį paaugo ir galima juos palikti pas bobutę.

Šiandien televizoriuje matėme programą iš Vilniaus. Man labai patiko — prisimenu tėvynę ir Jus. Jau seniai matome programą, sistemoje "Orbita". Kuomet mano vaikai išgirsta lietuvišką muziką iš Vilniaus, tuoj šaukia mane.

Jūs rašėte, kad pas jus yra lietuviški klubai, kuriuose Jūs darote susirinkimus. Pas mus tokių lietuviškų klubų nėra, bet mes taip pat darome lietuvių susirinkimus namuose. Paskutinį kartą buvome susirinkę 25 gruodžio, Ka lėdų proga. Dabar ruošiamės padaryti baliuką Šventų Velykų proga; suaisrenka jaunimas ir pagyvenę žmonės. Daugumas čia gimio

sio mūsų jaunimo moka kalbėti lietuviškai, bet yra ir tokių, kurie nenori kalbėti savo gimtąja kalba. Mes savo vaikus mokome kalbėti lietuviškai. Aš gaunu ir skaitau įdomų lietuvišką žurnalą.

Aš gyvenu Irkutске nuo 1959 metų, kada įstojau mokyti į Technikumą. Anksčiau gyvenau Nižneudinske, 500 km. nuo Irkutsko. Irkutskas turi 450,000 gyventojų; yra daug fabrių, pramonės įmonių, institutų, prie apės Angara; arti Selechovas — didelė aliuminijū gamykla; netoli Brataskas — naujas pramonės — elektros centras. Už 45 km. prasideda Baikalo ežeras — gražiausias ir įdomiausias ežeras pasaulyje. Viso pasaulio turistai aplanko Irkutską.

Čia gyvenanti lietuviai, daugumoje, mokosi ir mokosi aukštesnioje mokykloje. Aš pats šiemet baigiu aukštesnį Ekonomijos Institutą. Tenka daug ruošti ir maza atliekamo laisvo laiko. Tiesa, mano sesuo čia baigė Technikumą ir baigusi išvažiavo į Lietuvą. Kaip yra su lietuvių mokslo pas Jus, Argentinoje.

Sveikiname Jus su Šventomis Velykomis, linkime sveikatos ir viso geriausio Jūsų gyvenime. Tuo kart baigsiu ir iki kito karto. Su pagarba,

Gediminas Butkus,

ul. Barrikad Nr. 153, kv. 18,
Irkutsk, Sibir — URSS.

Šiandieną Dirva perspauzdina įdomų laišką iš Sibiro. Laiškas tilpo Argentinos lietuvių laikraštyje "Argentinos Lietuvių Balsas" gegužės 18 d.

Apie gyvenančius Sibire lietuvių iki šiol tik galima patirti iš paskirų laiškų. Didžioje daugumoje tai didžiųjų trėmimų iš Lietuvos aukos. Anksčiau liudijimus apie neišpasakytus lietuvių trėmtinių vargus istorijai paliko Rūkenė ir Armonienė savo veikaluose. Vėlesnės deportacijos vis pildė Sibiro plotus lietuvių. Kaip ir caro laikais, daugeliui niekad neleidė grįžti Lietuvon, pasmerkdamie juos amžinam apsigyvenimui Sibire. Genocidinė sovietų politika nukopijuota iš caristinės praktikos. Savo kilties krašte nepageidaujamas ir nepatikimas elementas, Sibiro gyvenimo sąlygose, kur veikia vergų darbas, pabėgimui neveikiamai, plotai ir šturpi gyvenimo struktūra, padaromas visiškai priklausomas nuo jo prievaizdų.

Trys dešimtmečiai turėjo savo poveikį į Sibire atsiradusius lietuvių. Pirmosios genocidinės gyvenimo sąlygos, trukusios per penkiolika metų nuvarė į kapus daugelį pirmųjų deportacijų aukų. Vėliau lietuviai ištvėringai asimiliavosi, atkakliai atlaikė vargus, ėmė kurtis, įkibti į gyvenimą. Dar vėliau į lietuvių ko-

loniją ėmė veikti būdingos gyvenimo svetur sąlygos. Tėvai, pilni gimtojo krašto nostalgijos, atkakliai laikosi lietuviškumo. Antroji karta, jau gimusi Sibire, sustojusi laukelėj. Jau aiškiai matyti nutautėjimo žymės.

Visa tai galima patirti iš Gedimino Butkaus laiško savo giminačiui, gyvenančiam Argentinoje.

Sibiro lietuviams sunku kovoti dėl savo tautinių savybių. Jiems neleidžiama organizuotis (Netgi caro laikais lietuviai galėjo ten steigti savo draugijas, leisti laikraščius). Lietuviai tegali tik gauti spaudinius iš ok. Lietuvos. Lietuviai, atrod, negali ir lietuvišką mokyklėlę įsteigti. Įtymius lietuviškus ir religinius jausmus jie tegali tenkinti neva draugiškais pobūviais ir pabendravinimais.

Kai kurie, jau įsikūrę, išsikovoja tam tikrą materialinį užsitikrinimą. Jie gali ekskursuoti. Siekti karjeros laimėjimų. Studijuoja ypatingai smarkiai įvairias specialybes ir pasmerkti dirbti tose specialybose Sibire. Reikia žinoti, kad ok. Lietuvoje jau yra daugelio siaurųjų specialybių produkcija, specifinė bedarbė. Jaunieji absolventai vis plačiau grūdami iš ok. Lietuvos į "draugišką" respubliką. Tad Sibiro sąlygose išsimokslinę lietuviai neturi vilties grįžti atgal.

Nuostabus lietuvių ištvėringumas, jų kūrybinė iniciatyva ir didelis noras išsilaikyti, nepasiduoti depresijai ir apmaudui, atrodo, netrukus ir Sibiro tautų bendruomenėje išsels lietuvių į pirmaujančias pozicijas. Ta prielaida skamba ir pridėtame čia laiške.

Neseniai įsteigta Filipinose lietuviška radijo programa, kuri skirta Sibire gyvenantiems lietuviams, laikui bėgant, taps veiksminga talka palaikyti savo tautinį identitetą.

• Gyvybės, sveikatos ir pensijų draudimo, o taip pat akcijų — investavimo (mutual funds) reikalais kreipkitės į V. Giedraitį, tel. 944-6835.

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

• Perkant ar parduodant namus, prašome kreiptis pas Čipkus Realty, 31601 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

HOUSEWORK

General cleaning, washing and some ironing. Tuesday and Friday. Seven Hills area. References required. Call 351-7525 Thursday, Friday and Tuesday.

(69-70)

WANTED JOURNEYMAN OR 1ST CLASS SKILLED HORIZONTAL BORING MILL OPERATORS. 1st & 2nd shifts. Job shop experience necessary and be able to set up work from Blue Prints and Close Tolerance. Over time, fringe benefits. BOEHLEN TOOL CO. Cleveland, Ohio 216-651-0428

(66-69)

CLEVELANDO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS VALDYBA KVIEČIA VISUS LIETUVIUS DALYVAUTI

TAUTOS ŠVENTĖS MINĖJIMO VAKARĖ,

kuris įvyks šeštadienį, rugsėjo mėn. 16 d., 7 val. vak.
NAUJ. PARAPIJOS SALĖSE (18022 NEFF RD.)

Po neilgos oficialios dalies bus

"ANTRO KAIMO" programa

DAR CLEVELANDE NEMATYTI HUMORO IR SATYROS KŪRINĖLIAI SUKURTI ŽYMIŲJŲ MŪSŲ RAŠYTOJŲ IR SU PASISEKIMU ATLIEKAMI JAVI PASIŽYMĖJUSIO CHICAGOS KOLEKTYVO.

BUS MOTERŲ ŠAULIŲ LAIKOMAS BUFETAS, VEIKS BARAS, BUS LOTERIJA.

Bilietai kainos: 5, 4, 3, 2 dol. Pensininkams, moksleiviams ir studentams — po 1 dol.

Patartina bilietus užsisakyti iš anksto arba nusipirkti po lietuviškų pamaldų prie abiejų parapijų bažnyčių. Bilietai platintojai Br. Gražulis (tel. 741-1782) ir P. Bielinis (tel. 531-4111).

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

PROF. ANTANO SALIO
LIETUVIŲ KALBOTYROS
STIPENDIJA

Prof. Antanas Salys

Profesorius dr. Antanas Salys labai sielojosi lietuvių kalbos išlaikymu išeivijoje. Dažnai tuo klausimu jis yra reiškęs savo nuomonę viešuose pokalbiuose ir spaudoje.

Profesoriui Antanui Saliiui mirus, jo šeima, artimieji ir bičiuliai įsteigė jo vardo stipendiją akademinėms lietuvių kalbotyros studijoms, skiriamą išeivijos lietuviui.

Stipendijos administravimo ir skyrimo komisiją sudaro: Profesorius našlė Sofija Salienė, dr. Antanas Vasys, artimas profesoriaus kolega, dr. Viktoras Gidžiūnas, O.F.M., Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos atstovas, dr. Maciūnas, Lituanistikos Instituto atstovas ir dr. Kostas Ostrauskas, profesoriaus bičiulis ir buvęs jo studentas.

Prof. Antano Salio šviesų atminimą pagerbti norintys ir lietuvių kalbos puoselėjimu besirūpinantys kviečiami paremti šią stipendiją. Įnašus prašome siųsti šiuo adresu: A. Salys Scholarship Fund, Li-

berty Federal Savings & Loan Association, 204 N. Broad Street, Philadelphia, Pa. 19102.

• Vliko Taryba posėdžiavo rugpjūčio 30 d. New Yorke. Pirmininkas dr. J. K. Valiūnas painformavo Tarybą apie Vliko veiklą pastaraisiais dviem mėnesiais. Pirmoje eilėje jis nušvietė Prano ir Algirdo Brazinskių bylos eigą Ankaros Apygardos teisme.

Byla pradėta svarstyti š. m. rugpjūčio 23 d. ir galinti užtrukti apie šešis mėnesius. Teismas pirmoje sesijoje (rugs. 23) atmetė rusų reikalavimą jiems išduoti Brazinskus.

Patyrus apie Graikijoje laisvėn pasitraukusią sovietų žvejybos laivo "Išan" įgulą, Vlikas dėjo žygių susisiekti su š. m. rugpjūčio mėn. 14 d. iš minėto laivo, stovėjusio Graikijos uoste, pabėgusiais keliais lietuviams. Prašyta min. St. Lozoraičio rasti tinkamą asmenį nuvykti į Graikiją. Toks parinktas Petras Klimas, tuo metu buvęs Romoje.

Dr. Valiūnas savo pranešime dar informavo apie pasiruošimus numatytai Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencijai.

J. Pažemėnas painformavo Tarybą apie Chicagoje įvykusį II PLJK, kuris buvęs gana sėkmingas. Lietuvos reikalų supratimas buvęs ryškus ir buvę pakankamai pozityviai pažvelgti į mūsų veiksmų veiklą.

Po informacinių pranešimų buvo patvirtinta 1971 m. Vliko apyskaita, kurią referavo Kontrolės komisijos narė Rima Čerkeliūnienė. Vliko Tarybos posėdžiui pirmininkavo dr. Bronius Nemickas, Tautinio Sąjūdžio atstovas, sekretorium buvo Juozas Giedraitis, ūkininkų Sąjungos atstovas.

• II PLJK spaudos konferencija įvyks rugsėjo 24 d., 2 v. p. p. Margučio patalpose, 2422 W. 67 St., Chicagoje.

Apžvalginę informaciją apie kongresą patieks ir į klausimus atsakinės kongreso pirmininkas ir komisijų pirmininkai.

FLORIDOS PAJURIAIS
ATEINA RUDUO
Juno Beach, Florida

Žiemą Florida tinka tik turtuoliams. Norį aplankyti ir pailsėti Floridoje, atvažiuokite rudenį arba vėlyvą pavasarį. Kainos Floridoje tos pačios iki gruodžio 1 d. kaip vidurvasarį.

Kodėl nepasinaudoti? V. ir A. Tomkų vasarvietė Saphire Sea, 700 Ocean Drive Juno Beach, North Palm Beach, Fla. 33408. Tel. (303) 844-3388.

JAV LB ŠVIETIMO
TARYBOS išleisti vadovėliai, pratimai ir skaitiniai, skiriami lituanistinėms mokykloms bei mokymuisi namuose, jau siuntinėjami. Užsisakyti prašome šiuo adresu:
L. Raslavičius
7234 So. Sacramento
Chicago, Ill. 60629
tel. (312) 776-3254.

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

RUGSEJO 16 D. Tautos šventės minėjimas ir vaidinimas "Antrasis kaimas". Rengia LB Clevelando apylinkės valdyba.

RUGSEJO 29 D. 8 val. vak. Jaunimo žygis už Tikėjimo Laisvę rengia kultūrinį pobūdį.

SPALIO 1 D. 12 val. šv. Jurgio salėje, politinio filmo demonstravimas. Rodo ALT skyrius.

SPALIO 1 D. 4 val. LRK Moterų S-gos 36 kuopos metinė vakariinė naujosios parapijos kafeterijoje.

SPALIO 14 D. Chicago Lietuvos Operos iškilniųjų solistų (D. Stankaitytės, A. Stempužienės, S. Baro ir J. Vaznelio) koncertas. Programoje operų arijos, duetai, etc. Rengia LB Ohio apygarda.

SPALIO 21 D. Ketvirtasis abiturientų pristatymo balius.

SPALIO 22 d. Birutininkų rengimas.

SPALIO 28 D. Akademikų skautų ir skaučių metinė šventė.

SPALIO 29 D. 12 val. šv. Jurgio parapijos salėje Clevelando Šauliai demonstruos filmą apie širdies ligas.

LAPKRIČIO 4 D. LVS Ramovė ir Lietuvių Bendruomenė rengia Kariuomenės šventės minėjimą - koncertą.

LAPKRIČIO 18 D. Lietuvių Diena. Rengia LB Clevelando apylinkės valdyba.

GRUODŽIO 9 D. Koncertas Naujos parapijos salėje. Rengia Saleziečiams remti komitetas.

7 DIENOS ČIKAGOJE

VLADAS BŪTENAS

V. Tautkevičienės vadovaujamas Windsoro "Aušros" kvartetas susilaukęs didelio pasisekimo Jaunimo Kongreso vakaro programoje, Conrad Hilton viešbutyje, dabar stropiai ruošiasi rugsėjo 30 d. Margučio rengiamam koncertui Jaunimo Centre. Nuotraukoje iš kairės: N. Giedritūnaitė, A. Tautkevičiūtė, R. Čerškutė ir D. Kozulytė.

tus čia pabuvojęs ir padirbėjęs, pasitraukė į pensiją ir iškeliavo savo keliais. Šv. Kryžiaus bažnyčioje modernūs koncertiniai vargonai nutilo. Muz. F. Strolija, gerai įsikūrus airių parapijoje, o laisvalaikį aukodamas Lietuvos Vyčių chorui, apie lietuvišką šv. Kryžiaus bažnyčią nebeįsivaizduoja. Taip išryškėja, kad po muz. S. Sodeitamos mirties buvusi padaryta klaida.

Nežinau, ar LB žmonės, o taip pat ir Lietuvių Vargonininkų sąjunga, galvoja, kaip išspręsti lietuvių vargonininkų trūkumo klausimą. Juk kiekvienais metais šis klausimas darys vis aktualesnis. Praeitą gegužį teko lankyti Pensilvanijos lietuvių angliakasių įsteigtas lietuvių parapijas. Apie šenatorių ir Vilksbarę jų radom virš dvidešimties. Tiesa, ten beveik nebėlikę ankstyvesniosios emigracijos muzikų, bet vargonų garsai dar tebeaidi kiekvienoje bažnyčioje. Daugiausia ten vargonininkauja Amerikoje gimusios lietuviškos arba jau trečiosios kartos jų dukros, daugumoje gimnazistės ar studentės. Dar dažnai ten sekmadieniais, o ypač per vakarines pamaldas, skamba lietuviškos giesmės su vargonų palyda. Ten liet. parapijinės mokyklose, kurios dar nėra sujungtos su airiais ar kitais, seselės visus vaikus išmoko lietuviškų giesmių, o kai kur ir Lietuvos himną. Pennesilvanijos lietuvių vargonininkų klausimą, atrodo, išsprendė. Ar mes šiuo atveju iš jų negalėtume pasimokyti. Pvz. kad kuri organizacija ar fondas duotų stipendiją muzikos studijoms kad ir Kazytė Brazdžionytė, kuri kartais lietuvių bažnyčios pagroja vargonais. Tokių kandidatų rastume ir daugiau. Osusirūpinti jau pats laikas. Ar čia negalėtų į pagalbą ateiti milijonams paveldėtojų ieškantis LRK Susivienijimas?

• CHICAGOJE viena iš stipriausių liet. parapijų, Šalia Marquette Parko ir Cicero, yra Brighton Parke, kur klebonauja prel. D. Mozeris, per eilę metų sudarantis geras sąlygas veikti ir lit. mokyklai. Bet štai naujajame LB Brighton Parko apylinkės biuletenyje rašoma: "Praėjusiame metiniam apylinkės

• RUGSEJO 16 d. Čiurlionio galerijoje, Chicagoje atidaroma pirmoji šio rudens sezono dailės paroda. Joje bus išstatyti Clevelande gyvenančios dail. Nijolės Vedegytės-Palubinskienės darbai. Parodą rengia korporacija Giedra. Rašant šią skiltį, dar nebuvo atidarytas naujasis Jaunimo centras, todėl neišku, ar paroda įvyks senojoje Čiurlionio galerijoje, ar jau naujojoje. Jei ji įvyktų naujojoje, modernioje galerijoje, tai būtų istorinė. Bendrai dail. N. Palubinskienė Chicagoje yra laukiama viešnia, o apie pačią parodą bus galima rašyti tik ją pamačius.

ROCHESTER

BALFUI PARENGIMAS
PASISEKĖ

Rochesterio veikėjai neapsivylė savo darbu, rengiant Lietuvių Dieną, kurios pilnas visuomet skiriamas Balfui. Šiemet, kaip jau spaudoje buvo skelbta, toji diena buvo surengta rugpjūčio 27 d. parapijos sodyboje. Atsilankė žmonių mažiau negu pernai. Bet pelno susidarė daugiau. Arti 500 dolerių.

Kas lėmė pelno sudarymui, nelengva nustatyti. Bet veikėjų aparatas dirbo išsijuosęs. Buvo skelbta spaudoje, iškabinti plakatai vietoje, per vietos radiją kalbėjo keletą sekmadienių. Ypatingai gražią ir argumentuotą kalbą pasakė per radiją dr. Lelys.

Daugiausia darbo teko įdėti pačiam pirmininkui Jurkui. Tas žmogus dirba taip, kaip kitaip neįmanoma dirbti.

Kadangi BALFo veikla su savo šalpa nelaimingiesiems yra jų buičiai likimnis reikalas, tai BALFą reikia remti visomis jėgomis.

Būtų gera, kad rochesteriškai be šitos dienos pasistengtų ir kitais būdais suaktyvinti Balfui lėšų telkimą. Remdami BALFą, gelbstime savo nelaimingą brolių. (k)

CONSTRUCTION EQUIPMENT
SERVICE MANAGER
HIGHLY QUALIFIED

Locate in Atlanta, Georgia to manage the largest International Construction Equipment shop in the state. Must have CE shop supervisory experience. Enjoy excellent working conditions and full fringe benefits. Send complete resume to

B. E. MILLER
TRI-STATE TRACTOR CO.
P. O. BOX 1414
ATLANTA, GEORGIA 30301
(70-72)

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SĄJUNGOS
ELIZABETHO SKYRIAUS VALDYBA

KVIEČIA JUS DALYVAUTI SKYRIAUS

DVIDESIMTIES METŲ GYVAVIMO
SUKAKTUVESĖ,

kurios įvyks 1972 m. rugsėjo mėn. 30 dieną, šeštadienį,
LIETUVIŲ LAISVĖS SALĖJE,
269 SECOND STREET, ELIZABETH, NEW JERSEY.

Kalbės C. Modestas iš Chicago, o meninę dalį išpildys solistė Aldona Stempužienė iš Clevelando. Akompanuoja Albinas Prižgintas.

Minėjimo pradžia 7 val. vakare.

Po programos gardi vakariinė ir linksni šokiai.

Auka tik \$12.00 asmeniui.